

T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANASANAT DALI
PERFORMANS SANAT DALI

**KLARNET EĞİTİMİNDE BAŞLANGIÇTA KULLANILAN
TEKNİKLERİN EĞİTİMCİ GÖRÜŞLERİ
DOĞRULTUSUNDA DEĞERLENDİRİLMESİ**

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Zeynep GÖK

KOCAELİ, 2021

T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANASANAT DALI
PERFORMANS SANAT DALI

**KLARNET EĞİTİMİNDE BAŞLANGIÇTA KULLANILAN
TEKNİKLERİN EĞİTİMCİ GÖRÜŞLERİ
DOĞRULTUSUNDA DEĞERLENDİRİLMESİ**

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Zeynep GÖK

Doç. Dr. Ümit Kubilay CAN

Tezin Kabul Edildiği Enstitü Yönetim Kurulu Karar ve No: 07.07.2021/16

KOCAELİ, 2021

T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANASANAT DALI
PERFORMANS SANAT DALI

KLARNET EĞİTİMİNDE BAŞLANGIÇTA KULLANILAN
TEKNİKLERİN EĞİTİMCİ GÖRÜŞLERİ
DOĞRULTUSUNDA DEĞERLENDİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tezi Hazırlayan: Zeynep GÖK

Tezin Kabul Edildiği Enstitü Yönetim Kurulu Karar ve No: 07.07.2021/16

Jüri Başkanı:

Jüri Üyesi:

Jüri Üyesi:

KOCAELİ, 2021

ÖNSÖZ

Bu çalışmada anket verilerinin incelenmesiyle klarnet eğitiminde başlangıçta kullanılan tekniklerin daha iyi açıklanması hedeflenmiştir. Türkiye'deki güncel durumu ortaya koymanın birçok klarnet öğrencisine yol göstereceği düşünülmüştür.

Çalışmalarımı gerçekleştirdiğim süre boyunca benden desteğini esirgemeyen bana her zaman güvenen değerli danışman hocam Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü öğretim üyesi Sayın Ümit Kubilay CAN'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek lisans ders aşaması boyunca eğitimlerini, bilgilerini bana sunan değerli klarnet hocam Hristina RAYKOVA'ya, derslerinde bulunduğum bütün hocalarıma ve benden yardımlarını esirgemeyen değerli hocam Hasan Hakan OKAY'a teşekkür ederim. Ayrıca anket sorularımı bütün içtenliğiyle cevaplayan değerli eğitimcilere de teşekkürlerimi sunarım.

Bu süreç boyunca moral motivasyonumun en üst seviyede olmasını sağlayan Cemre Can SARITAŞ'a ve sevgili annem Tülay GÖK'e en içten sevgilerimle teşekkürlerimi sunarım.

Zeynep GÖK

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	I
İÇİNDEKİLER	II
ÖZET.....	IV
ABSTRACT.....	V
KISALTMALAR.....	VII
TABLolar LİSTESİ:.....	VIII
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1. ARAŞTIRMANIN ÖZELLİKLERİ	3
1.1. PROBLEM.....	3
1.2. AMAÇ.....	3
1.3. ÖNEM.....	4
1.4. VARSAYIMLAR.....	4
1.5. SINIRLILIKLAR.....	5
1.6. TANIMLAR.....	5

İKİNCİ BÖLÜM

2. YÖNTEM.....	6
2.1. ARAŞTIRMA MODELİ.....	6
2.2. EVREN VE ÖRNEKLEM	7
2.3. VERİ TOPLAMA TEKNİKLERİ.....	8
2.3.1. EĞİTİMCİ GÖRÜŞ FORMU.....	8
2.4. VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ VE YORUMLANMASI.....	9

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. İLGİLİ LİTERATÜR.....	10
3.1. ÜFLEMELİ ÇALGILARDA KLARNET.....	10
3.2. KLARNETİN BÖLÜMLERİ.....	11
3.2.1. Bek(Ağızlık).....	11
3.2.2. Baril (Fıçı).....	12
3.2.3. Üst Gövde.....	12
3.2.4. Alt Gövde.....	13
3.2.5. Kalak.....	13
3.3. KLARNET EĞİTİMİ	14
3.3.1. Başlangıç Klarnet Eğitimi.....	14
3.3.2. Klarnet eğitiminde Kullanılan Öğretici Materyaller.....	16
3.3.3. Klarnet Eğitiminde Duruş, Tutuş, Pozisyonlama	16
3.4. Türkiye’de Klarnet Eğitimi.....	19
3.5. İlgili Araştırmalar.....	20

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR.....	22
4.1. Başlangıç Klarnet Eğitiminde Öğrencinin Fiziksel Uygunluğu ve Klarnet Seçimi ile	

İlgili Bulgular.....	22
4.2. Başlangıç Klarnet Eğitiminde Duruş-Tutuş-Üfleme Tekniklerinin Öğretimine Yönelik Bulgular.....	32
4.3. Başlangıç Klarnet Eğitiminde Kullanılan Öğretim Teknik ve Yöntemlerin Öğretimine Yönelik Bulgular.....	41
4.4. Başlangıç Klarnet Eğitiminde Teknik ve Öğretici Materyallerin Kullanımına Yönelik Bulgular.....	50
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	66
KAYNAKÇA.....	76
EKLER.....	79
Ek-1: Eğitimci Görüş Formu.....	79
ÖZGEÇMİŞ.....	81

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, klarnet eğitimcilerinin mesleki deneyimleri ve bilgileri doğrultusunda başlangıç klarnet eğitiminde kullanılan yöntemleri ve teknikleri tespit etmektir. Bu amaç doğrultusunda klarnet eğitimcilerinin, başlangıçta kullanılan tekniklerin, eğitim materyalleri ve kullanımının, teknik çalışmalar ve önerilerinin neler olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmada, çalışmanın amacına uygun olarak nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji deseni tercih edilmiştir. Araştırmanın örneklemini klarnet alanında eğitim veren 17 eğitimci oluşturmaktadır. Araştırmadaki veriler, araştırmacılar tarafından oluşturulmuş 23 soruluk yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, seçilen klarnet eğitimcilerinin görüşleri alınmış ve veriler analiz edilerek bulgular bölümünde sunulmuştur. Eğitimcilerden alınan cevaplar değerlendirilerek araştırmacıların verdikleri cevaplar üzerinden ortak kavramlar kod olarak belirlenmiştir. Eğitimcilerden alınan görüşler doğrultusunda klarnet eğitimi konusunda başlangıçta kullanılan tekniklerin neler olduğu tespit edilerek tablolarda analiz edilmiştir. Anket formunda, öğrencinin fiziksel uygunluğu ve klarnet seçimi, duruş-tutuş-üfleme teknikleri, öğretim teknik ve yöntemler, teknik ve öğretici materyallerin kullanımına yönelik 4 boyut yer almaktadır. Bu çalışmada eğitimci görüşlerinin ışığında klarnet eğitiminde başlangıçta kullanılan tekniklere yönelik ortak ve farklı görüşler ortaya çıkmıştır.

Araştırmanın sonucunda, bu çalışmada kullanılan veri toplama aracının Uluslararası düzeydeki eğitimcilere uygulanabilmesi, klarnet kapsamında ele alınan konular eğitimciler tarafından irdelenip bireysel eğitim programlarında da yer verilmesi ve çalışmada bütün boyutlarda elde edilen verilerin öğrenciler tarafından değerlendirilerek kendi çalışmalarında kullanmaları gibi önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Klarnet Eğitimi, Başlangıçta Kullanılan Teknikler, Üflemler, Çalgılar, Eğitimci Görüşleri

ABSTRACT

This study aims to identify the methods and techniques used in the beginning phase of clarinet education in accordance with the occupational experience and knowledge of the clarinet instructors. The techniques used by the clarinet instructors in the beginning phase of the education, along with the educational materials, technical studies and suggestions have been determined in line with this objective.

In the research, the phenomenology pattern, as one of the qualitative research methods, was used oriented at the objective of the study. The population of the research comprises of 17 experts in the field of clarinet education. The required data was collected through an interview form, structured with 24 questions that were prepared by the researchers. Oriented at this purpose, the opinions of the selected clarinet instructors were obtained, while presenting the relevant data in the “Findings” section after being analyzed, accordingly. By means of analyzing the answers given by the experts, the common terms used were settled as codes based on the answers given by the researchers. In line with the opinions received from the educators, the techniques used in the beginning of clarinet education were determined and analyzed in the tables. The Expert Opinion Form comprises of 4 main aspects, which are oriented at “the physical fitness of and the selection of clarinet by the student”, “posture, holding and winding techniques”, “education, techniques and methods”, “use of technical and educational materials”. In this study, in the light of the educator's views, common and different views on the techniques used in the clarinet education at the beginning have emerged.

In this study, various suggestions have been presented, which are as follows: the data collection tool used in this research should be used on the educators in international levels; the issues that are covered within the scope of the clarinet training should be deeply examined by the educators, as well as being included within the individual education programs; and the data acquired in all levels throughout the research should be evaluated by the students, thus being used in their own studies.

Key Words: Clarinet Education, Techniques Used In the Beginning, Wind Instrument, Expert Opinions

KISALTMALAR

- E:** Eğitimci
İTÜ: İstanbul Teknik Üniversitesi
MSGSÜ: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
YÖK: Yüksek Öğretim Kurulu

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Katılımcı Klarnet Eğitimcilerine İlişkin Bilgiler.....	7
Tablo 2: 1. Soru (Klarnet eğitimine kaç yaşında başlanmalıdır?) ile ilgili veri analizi.....	22
Tablo 3: 1. Soruya ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	23
Tablo 4: 2. Soru (Klarnete başlama kriterlerinde öğrencilerin fiziksel özellikler ve yeterlilikleri neler olmalıdır?) ile ilgili veri analizi.....	24
Tablo 5: 2. Soruya ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	25
Tablo 6: 3. Soru (Öğrenci seçimlerinde dudak-diş-el yapısına bakıldığında nelere dikkat edilmelidir?) ile ilgili ve analizi.....	26
Tablo 7: 3. Soruya ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	27
Tablo 8: 4. Soru (Başlangıç klarnet seçiminde kriterleriniz ve önerileriniz nelerdir?) ile ilgili veri analizi.....	29
Tablo 9: 4. Soruya ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	29
Tablo 10: 5. Soru (Başlangıç klarnet eğitiminde kaç numara kamış kullanılmalıdır?) ile ilgili veri analizi.....	31
Tablo 11: 5. Soruya ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	31
Tablo 12: 6. Soru (Duruş-tutuş-üfleme eğitimi ortalama kaç ders saati sonunda tamamlanır?) ile ilgili veri analizi.....	32
Tablo 13: 6. Soruya ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	33
Tablo 14: 7. Soru (Üfleme tekniğinin öğretilmesinde ağızlıkla üfleme tekniğini kullanır mısınız?) ile ilgili veri analizi.....	34
Tablo 15: 7. Soruya ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	34
Tablo 16: 8. Soru (Üflemeyle ilk olarak hangi ses/seslerle başlanmalıdır?) ile ilgili veri analizi.....	35
Tablo 17: 8. Soruya ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	35
Tablo 18: 9. Soru (Üfleme tekniği eğitiminde uzun ses çalışmalarında nelere dikkat edersiniz?) ile ilgili veri analizi.....	36
Tablo 19: 9. Soruya ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	37
Tablo 20: 10. Soru (Üfleme tekniğini öğretebilmek için görsel olarak neler kullanırsınız?(Aparat, eşya, çizim vb.) ile ilgili veri analizi.....	38
Tablo 21: 10. Soruya ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	39
Tablo 22: 11. Soru (Diyafram nefesini örneklerle ve benzetmelerle anlatmak isterseniz ne gibi örnekler verirdiniz?) ile ilgili veri analizi.....	40

Tablo 23: 11. Soruya ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	40
Tablo 24: 12. Soru (Başlangıç klarnet eğitiminde detache (dil vurma) tekniğini öğretmek için nasıl çalışmalar yaparsınız?) ile ilgili veri analizi.....	41
Tablo 25: 12. Soruya ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	42
Tablo 26: 13. Soru (Başlangıç klarnet eğitiminde legato (bağlı çalma) tekniğini öğretmek için nasıl çalışmalar yaparsınız?) ile ilgili veri analizi.....	43
Tablo 27: 13. Soruya ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	44
Tablo 28: 14. Soru (Başlangıç klarnet eğitiminde nüans çalışmalarına geçme aşamasında öğrenciden beklenen kazanımlar nelerdir?) ile ilgili veri analizi.....	45
Tablo 29: 14. Soruya ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	46
Tablo 30: 15. Soru (Başlangıç klarnet eğitiminde karşılaşılan çalgı tekniğine dayalı sorunlar nelerdir?) ile ilgili veri analizi.....	48
Tablo 31: 15. Soruya ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	48
Tablo 32: 16. Soru (Başlangıç klarnet eğitiminde en çok kullandığınız metotlar nelerdir?) ile ilgili veri analizi.....	50
Tablo 33: 16. Soruya ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	51
Tablo 34: 17. Soru (Başlangıç klarnet eğitiminde en çok kullandığımız teknik kitaplar nelerdir?) ile ilgili veri analizi.....	51
Tablo 35: 17. Soruya ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	52
Tablo 36: 18. Soru (Başlangıç klarnet eğitiminde önerdiğiniz repertuar/albumler nelerdir?) ile ilgili veri analizi.....	53
Tablo 37: 18. Soruya ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	54
Tablo 38: 19. Soru (Başlangıç klarnet eğitiminde öğrencinin üzerinde önemle etkisi olduğunu düşündüğünüz eser/eserler nelerdir?) ile ilgili veri analizi.....	55
Tablo 39: 19. Soruya ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	56
Tablo 40: 20. Soru (Başlangıç klarnet eğitiminde öğrencinin üzerinde önemle etkisi olduğunu düşündüğünüz etüt/etütler nelerdir?) ile ilgili veri analizi.....	56
Tablo 41: 20. Soruya ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	57
Tablo 42: 21. Soru (Çalıştığınız kurumda başlangıç klarnet eğitiminde mevcut müfredat değerlendirildiğinde hangi yönlerini eksik görüyorsunuz?) ile ilgili veri analizi.....	58
Tablo 43: 21. Soruya ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	59
Tablo 44: 22. Soru (Klarnet bakımında kullandığımız ve önerdiğiniz malzemeler nelerdir?) ile ilgili veri analizi.....	60
Tablo 45: 22. Soruya ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	60

Tablo 46: 23. Soru (Klarnet bakımında kullandığınız malzemelerin kullanımı ile ilgili önerileriniz nelerdir?) ile ilgili veriler.....	62
Tablo 47: 23. Soruya ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	63

GİRİŞ

Eğitim kişinin doğumundan ölümüne kadar yaşadığı durumlar ve politik, sosyal, kültürel, bireysel boyutları aynı anda içinde barındıran bir kavramdır. Bu açıklamanın amacına uygun olarak eğitimi her bakımdan ele alacak birkaç tanım vermekte fayda vardır (Evren, 2007: s. 1).

Eğitim, kişinin her alanda yetiştirilmesi, toplumda yararlı olmasını sağlayan bir sistem içerisinde gelişen eğitim ortamlarını ifade eden bir süreçtir. Eğitim sürecinin en etkin ve kullanışlı olduğu alan okuldur. Okul gibi bir alan, formal eğitim sisteminin kaçınılmaz bir bütünüdür (Saraç, 1996: s. 2).

Yapılan bütün tanımların yanı sıra en genel anlamıyla ele alacak olursak, bireyleri belli amaçlarına göre geliştirme, yetiştirme sürecidir. Düzenli olarak bu süreçlerden faydalanan bireylerin kişiliklerinde farklılaşma görülür. Bu doğrultuda gerçekleşen farklılaşma, eğitim süreci içerisinde kazanılan bilgi, beceri, tutum ve değerler yoluyla gerçekleşir. Eğitim denince akla ilk önce gelen okuldur. Fakat okul dışında da insanların bir mesleğe yönelme ve hayata karşı uyumlarını kolaylaştırmak için açılmış kısa süreli eğitim veren kurumlar vardır. Aynı zamanda eğitim okul dışında birçok çeşitli gruplar içerisinde de gerçekleşir. Bunun en geniş rneği aslında ailedir ve sonrasında gelen birçok çeşitli sosyal gruplardır. En geniş anlamı ile eğitim; toplumdaki "kültürleme" sürecinin bir parçasıdır (Fidan, 2012: s. 4).

İnsanlar bir takım yeteneklerle doğarlar ve sonrasında geliştirmek üzere çalışmalar gerçekleştirir. Kalıtımla kişiye geçen doğrudan yeteneklerin evre ve eğitim yoluyla gelişimi tamamlanır. Müzik Eğitimi, aynı zamanda insanların duygusal yönünün gelişmesinde önemli rol oynayan etmenlerden biridir (Kalender, 1988: s. 2).

Bu amaçla müzik eğitimi kişinin müzik alanında istendik davranışları kazanma sürecidir. Müzik eğitimi belli disiplinlerden geçmektedir. Öncelikle alışma disiplininin en st seviyede olması amaçlanan müzik eğitiminde ilerlemek, yol almak

kişinin istediği ve motivasyonu da ilişkilidir. Müzik eğitiminin en önemli alanlarından biriside çalgı eğitimidir.

Çalgı eğitimi müzik eğitiminin odağını oluşturmaktadır. Bu konuda dünyada çok çeşitli öğretim yöntemleri ve bu yöntemlere bağlı olarak öğretim materyalleri geliştirilmiştir. Özellikle çocuklara müzik eğitiminin aktarılmasına yönelik yöntem ve teknikler, batı dünyasında 20. yüzyılda geliştirilmiştir. Bu teknikler çocuğa müziği aktarırken aslında onda fazlasıyla var olan merak duygusuna dokunmaktadır. Bu yöntem ve tekniklerin kendisine özgü bir sistemi, bir felsefesi ve açık bir şekilde tanımlanmış amaçları vardır. Bu doğrultuda en büyük amaçlardan birisi çocuğun sadece müzik dinleyicisi değil aynı zamanda onları müzik yaratan ve üreten bireyler haline getirmektir. Çalgı eğitimi noktasında çocuklara bu eğitimlerin kazandırılması ilerleyen zamanlarda çalgı çalabilme disiplinini beraberinde getirmektedir (Hoşcan Gökber, 2020: s. 7).

BİRİNCİ BÖLÜM

1. ARAŞTIRMANIN ÖZELLİKLERİ

1.1. PROBLEM

Bu çalışmada öğrencilerin klarnette ileri seviye tekniklere rahat bir şekilde ulaşabilmesi için, başlangıç düzeyinde kullanılan teknikleri etkin bir şekilde kavraması gerektiği düşüncesi savunulmaktadır. Bu amaç doğrultusunda, klarnet eğitiminde başlangıçta kullanılan tekniklerin öğretimle ilgili tüm süreçlerinin önemi ortaya çıkmaktadır. Duruş-tutuş-üfleme gibi başlangıçta önem taşıyan konuların doğru bir şekilde aktarımının sağlanamaması ileride birçok sorunu beraberinde getirmektedir. Başlangıç teknikleri düşünüldüğünde, duruş-tutuş-üfleme teknikleri, ses geçişleri, çalım teknikleri ve çalışma stratejilerini kapsamaktadır. Klarnet eğitiminde çalgı icrasında önem taşıyan başlangıçta kullanılan tekniklere yönelik; eğitimcilerin öğretim yöntemlerinden faydalanılarak başlangıç klarnet eğitimine ilişkin bilgilere ulaşılması, öğrencilerin çalışma esnasında karşılaşılabilecekleri birçok problemi engeller. Bu çalışmada eğitimci görüşleri doğrultusunda başlangıç klarnet eğitiminde kullanılan tekniklerin neler olduğu sorusuna cevap aranmıştır.

1.1. AMAÇ

Bu çalışma, klarnet eğitiminde başlangıçta kullanılan tekniklerin eğitimci görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesini amaçlamaktadır. Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır.

- 1) Başlangıç Klarnet Eğitiminde Öğrencinin Fiziksel Uygunluğu ve Klarnet Seçimi ile İlgili Eğitimci Görüşleri Nelerdir?
- 2) Başlangıç Klarnet Eğitiminde Duruş-Tutuş-Üfleme Tekniklerinin Öğretimine Yönelik Eğitimci Görüşleri Nelerdir?
- 3) Başlangıç Klarnet Eğitiminde Kullanılan Öğretim Teknik ve Yöntemlerin Öğretimine Yönelik Eğitimci Görüşleri Nelerdir?
- 4) Başlangıç Klarnet Eğitiminde Teknik ve Öğretici Materyallerin Kullanımına Yönelik Eğitimci Görüşleri Nelerdir? sorularına cevap aranmıştır.

1.2. ÖNEM

Klarnet eğitiminde başlangıçta yer alan tekniklerin doğru bir şekilde aktarılması ve öğrenilmesi çok önemli bir faktördür. İleri seviyelere geçildiğinde sorun yaşanmaması açısından çok önemli bir role sahiptir. Bu çalışmanın asıl önemi başlangıç klarnet eğitiminin kapsamlı bir şekilde ele alınmamasıdır. İlgili araştırmalara bakıldığında detaylı incelemelerin yer almadığı görülmektedir. Bu araştırma, oluşturulan yarı yapılandırılmış anket formuyla eğitimcilerin açık görüşüne de ulaşılması açısından çok büyük önem taşımaktadır. Belirlenen sorular doğrultusunda eğitimci görüşlerinin incelenip öğretim yöntem ve tekniklerin belirlenmesi literatüründe genişlemesi ve zenginleşmesi açısından önem arz eder. Birçok eğitimcinin görüşleri ışığında şekillenen bu çalışma, klarnet öğrencileri için eğitim aracı olma yönünde önem taşımaktadır.

1.3. VARSAYIMLAR

Bu araştırmada,

- a) Görüşme yapılan eğitimcilerin soruları içtenlikle yanıtladıkları,
- b) Araştırmada kullanılan veri toplama araçlarının verileri ölçmede yeterli olduğu,

c) Araştırmadaki örneklem grubunun evreni temsil etmede yeterli olduğu varsayılmaktadır.

1.5. SINIRLILIKLAR

Bu araştırma, anket formunun ölçtüğu nitelikler ile sınırlıdır.

1.6. TANIMLAR

Şalümo: İlk gerçek kamışlık sazdır. Klarnetin atasıdır. 17. Yüzyılın sonlarına doğru ortaya çıkmıştır. Fazla esnek bir saz değildir. 1,5 oktavlık ses genişliğine sahiptir.

Klezmer: Ağlama ve gülme sesleri dahil olmak üzere insan sesini kopyalamaya yöneliktir. 15. Yüzyılda dini temalar içermeyen ilk Yahudi müziği olarak ortaya çıkmıştır.

Soprano: Vokal tanımlı müzikte en tiz kadın veya erkek çocuk sesine verilen teknik bir isimdir. Aynı zamanda bir çalgı topluluğunda en ince sesleri veren müzik araçları içinde kullanılmaktadır.

Sopranino: Sopranodan daha tiz sesli alet.

Etimoloji: Kelimelerin köklerini, hangi dile ait olduklarını, ne zaman ortaya çıktıklarını, ilk olarak hangi kaynakta kayıt altına alındıklarını, ses ve anlam bakımından geçirdikleri dönüşümleri inceleyen dil bilimi dalıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

2. YÖNTEM

2.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu araştırmada, klarnet eğitiminde başlangıçta kullanılan tekniklerin eğitimi görüşlerine başvurularak incelenmesine yönelik nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji deseni tercih edilmiştir.

Nitel araştırma yöntemi gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, ortaya çıkarılmak istenen durumların gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik bir sürecin izlendiği nitel verilerin açığa çıkmasıyla gerçekleşen araştırma olarak tanımlanabilir (Erişti ve Kuzu, 2013: s. 9).

Fenomenolojik yaklaşımın amacı bir konu içinde yer alan bireylerin algılarından ortaya çıkarılması istenen durumu tanımlamak ve kişileri aydınlatmaktır. Başka bir tanım getirmek gerekirse, yaşanmış deneyimleri ortaya çıkarmaktır. Temeli öznel düşünceye dayanan ve kişilerin bakış açılarını anlamak için uygun olan bu yaklaşımda yorumlamaya önemle değinilmektedir. Bir düşünceyi, görüşü tanımlamak, genellikle görüşmelerle, tartışmalarla ve katılımcıların bakış açılarının yansıtılması gibi nitel yöntemlerin kullanılmasıyla derinlemesine bilgi edinilmesi tümevarımcı algıları içerisinde barındırmaktadır. Olay ya da olgunun anlamı için gerekli olan ihtiyaçlara odaklanan bu yaklaşımda, araştırılacak konularla ilgili yaparak, yaşayarak edinilen deneyimlere sahip olan katılımcılar, araştırmacı tarafından seçilmektedir (Erişti ve Kuzu, 2013: s. 35-36).

Bu araştırma, klarnet eğitimcilerinin edindikleri mesleki süreçlerinde öğrenciler üzerinde, klarnette başlangıçta kullanılan tekniklerin neler olduğu ve nasıl uygulandığını ortaya koymak doğrultusunda görüşlerinin derinlemesine

sorgulanmasıdır. Klarnet eğitimcilerinin bu amaç doğrultusunda görüşlerinin nitel bir anlayışla ortaya konmasına çalışılmıştır.

2.2.EVREN VE ÖRNEKLEM

Bu çalışmada nitel araştırmanın özelliklerini kapsayan ve araştırmanın amacına uygun olarak amaçlı örnekleme tekniği kullanılmıştır.

Bazı araştırmalarda, örneklemin ne kadar olduğu ya da rastgele seçmek bir avantaj değildir ve tam aksine dezavantajdır. Amaçlı örnekleme ismi verilen bu yöntem de, böyle araştırmalar için en uygun olanıdır. Örneğin, müzik alanında, elektronik müziğin orkestraya aktarılmasıyla ilgili araştırma yapan bir araştırmacının katılımcılarını tesadüfi olarak seçmesi doğru olmayacaktır. Örnekleme oluşturulurken, araştırma amacına en iyi şekilde hizmet edeceği düşünülen, bu duruma en uygun birimler dikkate alınır. Örneklemin evreni temsil edilebilirlik düzeyinde herhangi bir kaygısı olmadığından bu tip örnekleme yönteminin kullanıldığı araştırmalarda, elde edilen sonuçlar evrene genellenmez, sadece araştırmanın amacı ve çalışılan örnekleme temelinde yorumlanır. Başka bir ifadeyle, örnekleme sadece kendini temsil eder. (Baştürk ve Taştepe, 2013: s. 144)

Bu bağlamda araştırma ile elde edilen ve örnekleme grubunu oluşturan eğitimcilerin isimleri, çalıştığı kurum ve mesleki deneyimleri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo1: Katılımcı Klarnet Eğitimcilerine İlişkin Bilgiler

Eğitimci No	Adı Soyadı	Çalıştığı Kurum	Mesleki Deneyim (Yıl)
E1	Çağdaş Engin	İstanbul Devlet Konservatuvarı	-
E2	Duygu Turan	Aydın Doğan Güzel Sanatlar Lisesi	19
E3	Ebru Mine Sonakın	MSGSÜ İstanbul Devlet Konservatuvarı	21
E4	Elçin Çınar	Aşık Veysel Güzel Sanatlar Lisesi	11
E5	Kaya Kılıç	Anadolu Üniversitesi	20

		Devlet Konservatuvarı	
E6	Merve Nuvasil	Avni Akyol Güzel Sanatlar Lisesi	14
E7	Özlem Kolat	İTÜ Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı	14
E8	Sercan Büyükedes	MSGSÜ İstanbul Devlet Konservatuvarı	12
E9	Tolga Yüksel	Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı	16
E10	Ünsal Çeliksü	Haliç Üniversitesi	-
E11	Volkan Güleç	Balıkesir Üniversitesi	15
E12	Yasemin Salman	Kocaeli Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	14
E13	Feza Çetin	Maltepe Üniversitesi	35 ve Üzeri
E14	Ayşegül Ergene	Trabzon Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	12
E15	Hristina Raykova	Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi	5
E16	Tuna Bozkaya	Uludağ Üniversitesi	27
E17	Özlem Tanrikulu	Dokuz Eylül Üniversitesi Devlet Konservatuvarı/İzmir Devlet Opera ve Balesi	25

2.3.VERİ TOPLAMA TEKNİKLERİ

Bu araştırmada verilerin toplanılmasında araştırmacı tarafından oluşturulan yapılandırılmış anket formu kullanılmıştır. Anket formunun hazırlanmasında bir eğitimcinin, müzik eğitimi alanından ve diğeri ise klarnet eğitimi alanından olmak üzere iki eğitimci görüşüne başvurulmuştur. Türkiye'deki farklı üniversite, lise ve diğer kurumlardan alınan görüşler doğrultusunda eğitimciler ile e-posta yoluyla iletişim sağlanmıştır.

2.3.1. EĞİTİMCİ GÖRÜŞ FORMU

Bu çalışmada uygulanan, araştırmacı tarafından oluşturulan eğitimci görüş formu, başlangıç klarnet eğitimi ele alan konuları içermektedir. Başlangıç klarnet eğitiminde öğrencinin fiziksel uygunluğu ve klarnet seçimi ile ilgili eğitimci görüşleri, başlangıç klarnet eğitiminde duruş-tutuş-üfleme tekniklerinin öğretimine

yönelik eğitimci görüşleri, başlangıç klarnet eğitiminde kullanılan öğretim teknik ve yöntemlerin öğretime yönelik görüşleri, başlangıç klarnet eğitiminde teknik ve öğretici materyallerin kullanımına yönelik eğitimci görüşlerini kapsayan dört alt boyutu ele almaktadır. Eğitimci görüş formu 23 açık uçlu sorudan oluşmaktadır.

2.4.VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ VE YORUMLANMASI

Verilerin çözümlenmesinde, 17 klarnet eğitimcisi tarafından cevaplanan ve eğitimci görüş formu ile elde edilen verilerin analizi yapılmıştır. Görüş formu içinde bulunan, öğretim görevlilerin mesleki deneyimleri ve çalıştıkları kurum gibi bilgiler öğrenilmiş ve sayısal olarak tabloda ifade edilmiştir. Bulgular bölümü incelendiğinde yapılandırılmış görüşme formunun, klarnet öğretmenlerinin mesleki süreçlerindeki bireysel klarnet eğitimcilikleri ile ilgili dört boyutta cevapların arandığı görülmektedir. Katılımcıların görüşme formundaki sorulara verdikleri cevaplar doğrultusunda katılımcı ifadesini özetleyen kelimeler ve ortak kavramlar kod olarak belirlenmiştir. Ayrıca katılımcıların cevaplarından konu ile ilgili açık görüşlere bu bölümde yer verilmiştir.

Bu araştırmada klarnet eğitimcilerinin görüşme formundaki soruları samimi şekilde cevaplamaları ve bu cevapların derinlemesine analiz edilmesi amaçlanmıştır. Eğitimcilerin görüşme formundaki sorulara verdikleri cevaplar doğrultusunda eğitimcinin ifadesini özetleyen kelimeler ve ortak kavramlar kod olarak belirlenmiştir. Bu doğrultuda araştırmada elde edilen verilerin kodları tablolar halinde sunulmuştur. Eğitimci görüşleri, tablolarda belirtilerek nitel verilere ulaşılmıştır ve bu nitel veriler yüzde ve frekans hesaplamalarında nicel verilere dönüştürülerek tablolar halinde belirtilmiştir. Ayrıca katılımcıların uzun ifadelerle belirttiği cevaplara açık görüşler halinde yer verilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.İLGİLİ LİTERATÜR

3.1. ÜFLEMELİ ÇALGILARDA KLARNET

Birçok müzik türünde kullanılan üflemeli çalgılar, “tahta üflemeliler” ve “bakır üflemeliler” olmak üzere iki grupta toplanmaktadır. Tahta Üflemeliler sırasıyla, flüt, obua, klarnet, saksafon ve fagot olmak üzere 5 çalgıdan oluşmaktadır. Bakır üflemeli çalgılar ise, korno, trompet, trombon ve tuba olmak üzere 4 çalgıdan oluşmaktadır (Say, 2020: s. 99).

Klarnet, orkestralarda oda müziğinde ve birçok geleneksel müziğin vazgeçilmez çalgıları arasında yer alan tek kamışlı üflemeli çalgıdır. Birçok dönem müziğini de içinde barındıran klarnet aynı zamanda popüler müzik türlerinin, caz müziğinin ve geleneksel Türk, Klezmer ve Roman müziklerinin de başlıca çalgılarından. Dünyada genellikle “klarinet” olarak bilinen bu çalgı, ülkemizde aradaki “i” harfi kaldırılarak yazılmakta ve telaffuz edilmektedir. Klarnet geniş bir aileye sahiptir. Sayıları on ikiyi bulmaktadır ve en sık kullanılan ve tercih edilen klarnet ise si bemol klarnettir. Si Bemol (soprano klarnet) olarak bilinmektedir. Yaklaşık 4 oktavlık ses genişliğine sahiptir. Klarnet ailesinin diğer sık kullanılan üyeleri ise bas klarnet, la klarnet, mi bemol (sopranino) klarnet ve Türk Müziğinde kullanılan sol klarnet olarak bilinmektedir (Say, 2020: s.100).

Klarnetin etimolojik kökeni, Latince “aydınlık” demek olan “clarus” tan gelmektedir. Bu bağlamda klarnet, “aydınlık, açık, berrak sesli çalgı” anlamındadır. Si bemol sesi üzerine yapılan klarnet, 59 cm uzunluğunda tek kamışlı tahta üflemeli ve aktarımlı bir çalgıdır. Notaları sol anahtarıyla yazılır. Sesinin duyuluşu, bir büyük

ikili aşağıdandır. Birbirine eklenen 5 parçadan oluşur: Ağızlık (bek), fıçı (barel), üst gövde, alt gövde ve kalaktır (Say, 2015: s. 199).

Klarnet 3 tınlama bölgesinden oluşur. Kalın, orta ve ince bölgelerdir. Kalın bölge, daha koyu, görkemli, soylu bir ses rengine sahiptir. Fransızlar bu bölgeye ilk kamışlı çalgı olan “Chalumeau” (şalümo) derler. Orta bölge parlak, ılık, tatlı renklerin uyumunu sergiler. Derin anlamlı ve etkileyici sololar için besteciler genellikle bu bölgeyi seçmektedir. İnce bölge ise kullandığı nüansa göre iki rengi içinde bulundurur. Hafif, yumuşak (pp) bir seslendirişte flüt rengine yakın, insanı saran bir tını elde edilirken kuvvetli seslendirişte biraz yapay, sert ve çarpıcı bir tınıyla karşılaşılır. Klarnet, mekanizması ve birçok teknik bakımdan çok kullanışlı bir çalgıdır. Klarnet diğer üflemeli çalgılar ele alındığında daha çevik ve her nüansı rahatlıkla elde edebilen bir yapıya sahiptir. Küçük duyulması gereken (pp) pasajlardan çok kuvvetli (ff) seslere kadar, ses gürlüğü yelpazesinde kolaylıkla dolaşır. Bu yetenekleri sayesinde hem solo çalgı hem de eşlik etme görevlerinde oldukça başarılıdır (Say, 2015: s. 199).

Klarnet edebiyatının tanınmış eserleri arasında Mozart’ın Klarnet Konçertosu ve Klarnet Beşlisi, Weber’in Klarnet Konçertosu ve Oberon Uvertürü, Brahms’ın Klarnet Beşlisi, Çaykovski’ nin 5. Senfonisi, Richard Strauss’un Till Eulenspiegel’i, Copland’ın Klarnet Konçertosu gibi eserler önde gelmektedir (Say, 2009: s. 297-298).

3.2.KLARNETİN BÖLÜMLERİ

3.2.1. Bek (Ağızlık)

Klarnet, beş parçadan oluşan tahta üflemeli bir çalgıdır. Bek (ağızlık), ağız içinde kalan ve üflenen havanın içinden geçmesiyle ses üretimini sağlayan önemli bir bölümdür. Beklerin bir standardı yoktur ve ağız kısımları farklı açılarda yapılmış

olabilir. Bek seçimi yaparken kullanılan materyalden ziyade kişinin üflemede ve ağzının konumlanmasında rahat ettiği bek seçmesi daha önemlidir (Çelik, 2008: s. 21).

Doğru ağızlığı seçmek çok önemlidir. Çalma esnasındaki rahatlık ve doğru tona ulaşmak öğrenciyi daha da motive etmektedir. Bekler ebonitten ve plastikten yapılmaktadır. Ebonit yani kauçuk gibi bir malzeme ile yapılan beklerin, plastik beklere oranla üretilen tonun daha güzel olduğu bilinmektedir. Ayrıca çatlamalara ve çizilmelere karşı da daha dayanıklıdır. Plastik beklere göre daha pahalıdır ve daha fazla bakım gerektirmektedir. Plastik bekler daha çabuk çatlayabilmekte ve çizilebilmektedir. Fakat üretimi daha fazla olduğu için maddi anlamda ulaşmak daha kolaydır (Macellan, 2017: s. 7).

3.2.2. Baril (fıçı)

Bekin hemen alt kısmında yer alan baril, klarnette entonasyonu etkileyen önemli bir parçadır. Boyutlarının değiştiği, farklı ebatlarda, büyüklükte birçok baril vardır. Boyutlardaki bu değişimler büyük farklılıklar içermemektedir. Sadece milimetrik farklar görülmektedir ki bu da orkestra ve oda müziğinde doğru entonasyonu yakalamak için kolaylık sağlamaktadır (Tanrıkulu, 2019: s. 149).

Barilin farklı büyüklüklerde olmasının en büyük yardımı klarneti akortlamada kolaylık sağlamasıdır. Klarnet çalgısını akortlarken baril ve alt gövdenin arasını açmak çalgıyı pesleştirmek için yapılan bir yöntemdir. Farklı boyutlardaki barillerin de akortlamada kolaylık sağlayacağı düşünülmektedir.

3.2.3. Üst Gövde

Baril ve alt gövdenin arasında yer almaktadır. Klarnet perdelerinin bir kısmı bu parçada bulunmaktadır. Bu bölümde parmakların kapattığı delikleri ve tuşesi

bulunmaktadır. Sol elle tutulan bu bölümün üzerinde toplam 13 perde mevcuttur (Çeliksi, 2018: s. 6).

3.2.4. Alt Gövde

Klarnetin kalağı ile üst gövdesi arasında yer alan parçadır. Klarnetin perdelerinin kalan diğer kısmı da bu bölümde yer almaktadır. Bu parçayı tutan el sağ eldir. Alt gövdenin bulunduğu ön yüzün tam arkasında bulunan klarneti taşımayı sağlayan küçük demir bir tutacak yer alır. Tutacakta yer alan parmak başparmaktır ve klarneti taşıma görevini üstlenen sağ başparmağının tutacağı iyi kavraması gerekmektedir. Si bemol klarnetin alt gövdesinde toplam 11 perde bulunur, bazen bu sayı yeni geliştirilen klarnet modellerine bağlı olarak çoğalabilir (Çeliksi, 2018: s. 6-7).

3.2.5. Kalak

Klarnetin en alt kısmına takılan parçadır. Boru şeklinde görünen klarnetin kalak kısmı dışa doğru daha geniş bir yapıya sahiptir. Yere bırakıldığında sabit kalmasını bu sayede sağlamaktadır. Farklı ağaçlardan elde edilen kalaklar da vardır ve günümüzde bazı icracıların ton kalitesini değiştirdiğini düşünerek farklı kalaklar tercih ettiği de görülmektedir. Fakat genellikle çalgıyla birlikte verilen klarnetin kendi kalağı kullanılmaktadır (Tanrıkulu, 2017: s.7).

3.3. KLARNET EĞİTİMİ

Çalgı eğitimi, bir ya da birden fazla çalgının bir arada olmasıyla kişinin bireysel veya toplu eğitimlerle çalgı aracılığıyla kendisini müzikal anlamda geliştirmesi ve yetiştirmesi bakımından istendik davranışları kazandırma durumudur (Uslu, 1998: s. 23).

Müzik eğitiminin boyutlarından biri olan çalgı eğitimi herhangi bir çalgıyı öğrenme ve kavrayabilme süreci yani çalgı çalma sürecini gösterebilmek için bir takım becerilerin sistematik bir düzende aktarılması ve kazanılmasından oluşmaktadır (Özmenteş, 2005). Bu doğrultuda klarnet eğitiminde de öğrenciler için teknik becerilerin kazandırılması, müzikal anlamda başarı ve çalgı üzerinde kendine özgü ifade kazanabilmesi amaçlanmaktadır. Her çalgı kendine özgü farklı teknikler barındırsa da bazı tekniklerin ortak hedefler olduğu bilinmektedir. Örneğin duruş-tutuş ve doğru pozisyon bütün çalgıların önemle üzerinde durduğu konulardandır. Klarnet eğitiminde duruş-tutuş pozisyonlamadan ziyade tonlama ve entonasyon da teknik becerilerin kazanılmasında önemli bir role sahiptir.

3.3.1. Başlangıç Klarnet Eğitimi

Başlangıç klarnet eğitiminde önemli birçok husus yer almaktadır. Klarnet eğitimine başlarken öğrencide bulunması gereken fiziksel uygunluk ve kullanacağı klarnetin eğitime uygunluğu çok büyük önem arz etmektedir. Sonrasında duruş-tutuş-üfleme, öncelikli çalım teknikleri, teknik ve öğretici materyaller yerini almaktadır.

Klarnet eğitiminde, eğitime ve öğretime başlamadan önce önemle üzerinde durulan husus kullanılan materyalin uygunluğudur. Bu materyaller, klarnet, bek (ağızlık), bilezik (kamışın beke sabitlenmesini sağlayan araç) ve kamıştır. Bu materyallerin iyi ve öğrencinin rahat etmesini sağlayacak kalitede seçilmesinin eğitim açısından faydalı olacağı düşünülmektedir. Bu doğrultuda öğrencinin yaşna

ve fiziksel özelliklerine bakıldığında çocukluk çağında olan bir öğrenci için bakalit (plastik) bir do veya fiziksel uygunluğu si bemol klarnet için yeterli olduğu düşünülen bir öğrenci için si bemol klarnet alınmalıdır. Klarnet seçiminden sonra iyi bir bek ve bilezik seçimi yapılmalıdır. Çünkü bu parçalar üfleme, dil vurmaya ve güzel bir ton oluşturmayı son derece kolaylaştırmaktadır. Böylece öğrenci başlangıçta edindiği iyi bir ton ve çıkan temiz sesler doğrultusunda daha motive olacaktır. Aynı zamanda öğretimin devam etmesi bakımından başka konulara daha iyi yoğunlaşabilecektir. Öğrencinin kullandığı bek düşünülerek öğrenciyi zorlamayacak kalınlık numarasına sahip iyi bir kamış seçilmelidir. Zamanla öğrencinin gelişim göstermesi durumunda kamış numarası yükseltilecek daha doğru bir tonun ve ses dinamiklerinin kontrolü sağlanabilir (Ceylan, 2010: s. 18).

Bütün çalgılar düşünüldüğünde, duruş ve tutuşun büyük öneme sahip olduğu bilinmektedir. Başlangıç klarnet eğitiminde doğru duruş ve tutuşun sağlanması çalgı eğitimi kaynaklı birçok sakatlanmalarında önüne geçmektedir. Üfleme ve dudak pozisyonunun oluşturulması da üfleme çalgıların doğası gereği çok büyük bir öneme sahiptir. Üflerken yanakların şişirilmemesine önemle dikkat edilmelidir. Çünkü dudak pozisyonunun bozulmasına neden olabilmektedir. Dudakların dışları kapatacak biçimde, fakat dişlerin dudakları ezmeyeceği çalışma yöntemi başlangıçta çok iyi saptanmalı ve eğitime öyle devam edilmelidir (Güleç, 2018: s. 20).

Klarnet eğitiminde başlangıçta öğrenciye iyi aktarılması ve üzerinde önemle durulması gereken bir diğer konu ise diyafram nefesidir. Tüm nefesli çalgılarda önemli olan diyafram nefesi klarnet çalgısında da önemlidir ve doğru nefes tekniğini kullanmak olmazsa olmaz bir olgudur. Aslında birçok alanda da önem taşımaktadır. Sporcularında önemle tercih ettiği bir yöntemdir. Müzik alanında eğitim gören öğrenciler tarafından da koro ve şan dersleri gibi derslerde de öğretimi sağlanmaktadır. Henüz üfleme başlamadan önce, nefesin vücudun hangi bölümüne alınacağını, vücutta bu havanın nasıl muhafaza edileceğinin öğretilmesi ve bu öğretim sırasında, teorik, benzetmeler ve öğreticinin kendi vücudu üzerinde örnekler verdiği bir anlatım doğru temelleri oluşturmada büyük önem taşımaktadır (Keskin, 2010: s. 31).

Başlangıçta klarnet eğitiminde çalım teknikleri ve kullanılacak eğitim materyalleri de öğrencinin gelişim sürecinde büyük rol oynamaktadır. Kamışlı bir

çalgı olan klarnette dil vurma ve bağı çalma teknikleri başlangıçta doğru uygulanması durumunda ileri seviye çalım tekniklerinin daha iyi anlaşılması ve öğrenilmesine vesile olmaktadır. Öğretmenlerin, kendi çalışma yöntemleri, kullandıkları metotlar ve eğitim materyalleriyle de desteklenmesi gerekmektedir.

3.3.2. Klarnet Eğitiminde Kullanılan Öğretici Materyaller

Çalgı eğitimi boyunca kullanılan eğitim materyalleri öğrencinin gelişimine şekil vermektedir. Kullanılan metotlar doğrultusunda sistemli ve düzenli bir ilerleme kaydedilmektedir. Başlangıçta uygulanacak düzeye uygun, bilimsel ve sistemli bir eğitim; süreci hızlandıracak, yanlış yönlendirmeleri baştan engelleyecek ve yüksek kalite standardını koruyacaktır. Bu nedenle klarnet metotları hakkında bilgi sahibi olmak eğitimciler için önem kazanmaktadır (Ceylan, 2010: s. 18).

Günümüzde kullanılan metotlar aslında hangi ekolünde tercih edildiğini gösteren niteliktedir. Genel olarak bakıldığında H. Klose metodunun kullanıldığı ve bu metodun kullanılması, Fransız ekolünün tercih edildiğini göstermektedir H. Klose metodunun yanı sıra kullanılan birçok metot da bulunmaktadır. A New Tune A Day, Carl Baermann, Groussin, Rozanov gibi metotlarda öğretimde yerini almaktadır.

3.3.3. Klarnet Eğitiminde Duruş-Tutuş-Pozisyonlama

Klarnet eğitiminde aktarılması gereken konuların en başında gelen duruş-tutuş eğitimi, postürün doğru konumlanması ve rahat çalım gösterebilmek adına çok önemlidir. Çalgı eğitiminde ilk önce çalgının nasıl tutulacağına ve duruşun nasıl olması gerektiğine açıklık getirilmelidir. Duruş ve tutuşun önemli olmasının nedenlerinin başında, insan anatomisine aykırı postürün oluşmaması ve çalgı eğitiminde yanlış duruş-tutuş sonucunda olası sağlık problemlerinin oluşmasını önlemektir. Klarnet eğitiminde vücudun kasılmaması ve doğru konumlanması, nefesi

ve parmakları da olumlu yönde etkilemektedir. Doğru postür her zaman daha rahat çalım beraberinde getirmektedir.

Sanatın her detayında estetik önemli bir role sahiptir. Bu yüzden çalgı eğitiminde de zarif bir tutuşun yanı sıra doğal ve dış etkenlerden etkilenmemiş bir vücut duruşu edinilmesi çok önemlidir. Göğsün öne doğru atılabilmesi ve nefesin düzgün ve kolay yönetilebilmesi için vücudun üst kısmı olabildiğince düz ve dik tutulmalıdır. Ayakların birbirine olan uzaklığı omuz genişliği civarında olmalıdır. Kolların pozisyonunda önemli rol oynayan dirseklerin konumu bedenden yaklaşık beş parmak kadar uzak durmalıdır. Alt parçayı tutan sağ kol daha ileri doğru durmalıdır, çünkü ağza alındığı noktadan itibaren kendi kendine vücuttan gittikçe daha eğimli bir şekilde uzaklaşır, böylece sağ elin bulunduğu yerde bulunan tutacağı sağ el başparmağı tutmaktadır. Parmaklar, delikler ve perdeler üzerinde hafif, sertleşmeden ve kasılmadan durmalıdır. Gelişim sürecinde karşılaşılması beklenen en büyük engel, parmakların klavyeden uzaklaşmasıdır. Parmaklar ne kadar yakın olursa hızlanması o kadar mümkün olmaktadır. Pek çok şeyin öğrencinin elinin yapısına bağlı olduğunu ve daha uzun parmakların daha kısa olanlardan farklı planlamalar gerektirdiğini söylemek neredeyse hiç gerekli değildir. Bu, yukarıdaki bölümde belirtilen ilkelerden çok fazla ayrılmadan, şüphesiz doğru yöntemi seçecek olan öğretmene bırakılması gereken bir noktadır (Baermann, 2012: s. 3).

Mümkün olduğunca doğal bir şekilde dik durulmalıdır. Ayakta çalınıyorsa nota sehпасı göz hizasına kadar yükseltilmelidir. Tüm gereksiz hareketlerden uzaklaşılmalıdır (Dangain, 1992: s. 5).

Klarnet çalarken vücut kasılmamalıdır. Ayakların omuz genişliğinde, dengede ve yere sağlam basması çok önemlidir. Kollar vücuda çok yakın olmamalıdır. Klarnet vücuda 45 derecelik açıyla durmalıdır. Kambur durmadan dik bir pozisyonda kalmak postürün doğru konumlanmasında çok önemli bir etkidir. Baş çevresi karşıya bakar gibi yukarıda olmalıdır. Otururken ise sırtın düz olması önemlidir ve ayaklar yine yerde değildir.

Klarneti tutarken eller ve parmakların kasılmasını engellenmelidir. Eller ve parmaklar ne kadar hafifse rahat çalmak o kadar mümkündür. Klarnet çalarken

parmakların ucundaki etli kısım delikleri kapatmalıdır. Parmakların bükülmeden yuvarlak bir şekilde klarnet üzerinde yerini alması gerekmektedir.

Başlangıç klarnet eğitiminde ambaşürün doğru bir pozisyonda olması çok büyük öneme sahiptir. Çünkü başlangıçta öğrenilen yanlış pozisyonlamalar daha sonra düzeltilmesi güç olacak alışkanlıklara dönüşecektir. Aynı zamanda doğru ambaşür her zaman iyi bir tonlamanın oluşmasını sağlayacaktır.

Ambaşürün genel bir tanımını yapacak olursak; ağızlığın, ağız üzerinde konumlanmasını ifade eden bir kelimedir. Aynı zamanda bu kelime dudak ve yüz kaslarını da belirtmek amaçlı da kullanılmaktadır (Snavely, 1964: 5).

Dudağın kamış üzerindeki daha güçlü veya zayıf baskısı, ton üretimi için son derece önemlidir. Her derecedeki baskı tonal renk ve artikülasyonları oluşturmada çok belirleyici bir etkiye sahiptir. Klarnete yeni başlayan öğrenciler için doğru bir ambaşür oluşturmak ilk etapta zor olabilmektedir. Üst dudak ve üst çene ile bir kontrol sağlamak mümkün değildir; İnsan anatomisi gereği insan başının tek hareket edebilen kısmı alt çene olduğundan dolayı alt çene ve alt dudağın kamışa yaptığı baskı ile ambaşürün kontrolü sağlanır. Dilin bulunduğu konum da oldukça önemlidir; eğer dil kamışın tam karşısında durmaz ve üst damağa yakın bir pozisyonda durursa kamışa yapılan dil vuruşları zorlaşacaktır. Keskin, yumuşak ve bağlı staccato sağlamak imkansız hale gelebilmektedir (Baermann, 2012: s. 3-4).

Daha öncede belirtildiği gibi ambaşür, klarnet tonunu oluşturmada önemli bir rol oynamaktadır. Bu nedenle doğru konumlanması çok önemlidir ve yanlış konumlandığında düzeltilmesi güç olacak alışkanlıklara dönüşebilmektedir. Doğru pozisyonlamayı sıralamak gerekirse şu şekilde olmalıdır:

1. Alt dudak alt dişleri örtecek şekilde bükülmelidir.
2. Bek (ağızlık) 1 cm kadar ağız içine yerleşmelidir.
3. Üst dişler bekin üst kısmına yerleşmelidir. Alt dişler ise bükülen alt dudak üzerine gelen kamışı sıkıştırmalıdır.
4. Bekin çevresinden hava kaçırılmamalıdır ve dudaklar köşeleri sıkıca tutmalıdır.

5. Çene sağlam olmalıdır ve aşağı doğru çekilmelidir. Sanki bir o harfini telaffuz eder gibi olmalıdır.

Bu beş aşama ile doğru dudak pozisyonu oluşturulabilmektedir. Başlangıç klarnet eğitiminde doğru bir öğretimle kısa bir sürede kavranabilmesi beklenmektedir.

3.4. Türkiye’de Klarnet Eğitimi

Dünyada hızla yayılan bir takım çalgılar, çok yakın zaman içerisinde Osmanlı’da da tanınmış ve kullanıma geçmiştir. Klarnet de bu çalgılardan biridir. Başlangıcı J.C.Denner’a dayanan çalgının gelişimi 1700’lü yıllarda tamamlanıp çok çabuk benimsenerek orkestralarda yer almaya başlamıştır. Alman sistem ve boehm sistem klarnetlerden Alman sistem klarnetin 1820’li yıllarda ülkemize daha önce geldiği bilinmektedir. Günümüzde kullandığımız Boehm sistem klarnet ise, 1854 yılında İstanbul’a getirilmiştir. Avrupa’da keşfedilen bazı çalgılar, ülkemizde ilk kez Muzika-i Hümayun’da yer almıştır. Guiseppe Donizetti, Muzika-i Hümayun’da öğretmenlik yaptığı zamanlarda, bu çalgıların saray bandosunda kullanılmasını sağlamıştır (Özparlak, 2011: s. 13-14).

Guiseppe Donizetti, Muzika-i Hümayun’a taşıdığı çalgıların daha iyi öğretim sağlanabilmesi adına, Avrupa’dan yabancı eğitimciler getirtmiştir ve bu eğitimciler arasında “glarnet” üstadı olarak anılan ve “Tüysüz” lakabıyla tanınan Francesco da vardı. Bu lakabın Zati Arca tarafından aktarıldığı bilinmektedir. Muzık-i Hümayun’un yetiştirdiği klarnet sanatçıları; Mehmet Ali Bey, Zati Bey ve Veli Kanık’tır (Çağrı, 2006: s. 25-26).

Türkiye’de klarnet eğitimi; üniversitelerde, güzel sanatlar liselerinde ve özengen eğitim veren özel müzik eğitim kurumlarında devam etmektedir. Bu belirtilen öğretim kurumlarında bütün olarak aynı müfredat veya aynı koşulların kabul edildiği başlangıç klarnet eğitimi verilmemektedir. Fakat hemen hemen

birbirine benzer öğretim yöntemlerinden yararlanıldığı bilinmektedir. Bu kurumlar aynı ihtiyaçlar doğrultusunda öğrenci yetiştirmediği için birbirinden farklı öğretim programları ve materyalleri kullandıkları düşünülebilir (Ceylan, 2010: s. 23).

Bu kurumların başlangıç klarnet eğitimi için ortak hedefleri her zaman için teknik donanımın doğru sağlanması olmalıdır. Bu teknik donanımların başında duruş-tutuş-pozisyonlama gelmektedir. Sonrasında çalım teknikleri, kullanılan eğitim materyalleri ve çalgı üzerinde kullanılan materyaller gelmektedir. Bu ortak hedefler doğrultusunda başlangıç seviyesi tekniklerin doğru aktarılıp ileri seviyelere geldiğinde sıkıntı ve sorunların önüne geçilmektedir.

3.5. İLGİLİ ÇALIŞMALAR

Doğan (2019) tarafından hazırlanan “Türkiye’de lisans düzeyindeki müzik eğitimi kurumlarında verilen klarnet dersleri üzerine genel bir değerlendirme” adlı yüksek lisans tezinde klarnet eğitiminde başlangıç düzeyinde neler yaşandığını ortaya koymayı amaçlamıştır. 30 soruluk ankette 18 katılımcının verdiği cevaplarla klarnet eğitimiyle ilgili Türkiye’deki güncel durum ortaya konulmaya çalışılmıştır. Önerilerde ise öğrenciyi teşvik etme amaçlı yönlendirmeler tespit edilmiştir.

Soğukçam (2007) tarafından hazırlanan “Anadolu güzel sanatlar liselerinde klarnet eğitiminde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri” adlı yüksek lisans çalışmasında bir klarnetçide olması gereken fiziksel özelliklerin de yer aldığı görülmektedir. Güzel sanatlar lisesi öğrencileriyle yapılan anket formu doğrultusunda sorunlar saptanmıştır. Çalışma sonunda öğrencilere çalgı kaynaklı fiziksel ve psikolojik yaşadıkları sıkıntılar ışığında yol gösterici öneriler yer almaktadır.

Güleç (2018) tarafından hazırlanan “özengen müzik eğitimi veren kurumlarda klarnet eğitime yönelik öğretmen görüşleri” adlı yüksek lisans çalışmasında eğitimcilerin mesleki deneyim ve alanları ile ilgili aldıkları eğitimlerin neler olduğu,

ders işlerken kullandıkları metotlar gibi sorulara yanıt arar niteliktedir. Ayrıca öğrencilerin genel fiziksel yeterlilikleri ve öğrenme kapasitelerinin neler olduğunu ortaya koymaktadır. Öğretim yöntem teknikler, eğitimcilerin özenle seçilmesi, öğrencilerin nota okuma becerilerinin artırılması yönünde öneriler tespit edilmiştir.

Özparlak (2011) tarafından hazırlanan “müzik eğitimi kurumlarındaki klarnet eğitimcilerinin klarnet eğitiminin sorunlarına ilişkin görüşleri” adlı yüksek lisans çalışmasında 11 kişinin katıldığı 34 soruluk anket yer almaktadır. Araştırmada fiziksel sorunlara, temel müzik kavram eksikliği ile ilgili sorunlara, diyafram ve nefesle alakalı sorunlara, sosyo-kültürel ve ekonomik sorunlara cevap aranmıştır. Çalışmanın sonunda sorunların giderilmesine yönelik öneriler yer almaktadır.

Ceylan (2010) tarafından hazırlanan “başlangıç eğitiminde kullanılan klarnet metotlarının incelenmesi” adlı çalışmada 10 kişinin yer aldığı ve 10 sorudan oluşan anket cevaplanmıştır. Eğitimciler tarafından başlangıç klarnet eğitiminde kullanılan metotlar ortaya konmuştur. Yeni metotların ortaya çıkması ve Türk müziğini de barındıran etüt ve eserlerin yazılması konusunda öneriler tespit edilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR

4.1. Başlangıç Klarnet Eğitiminde Öğrencinin Fiziksel Uygunluğu ve Klarnet Seçimi ile İlgili Eğitimci Görüşleri Nelerdir?

Tablo 2: 1. Soru (Klarnet eğitimine kaç yaşında başlanmalıdır?) ile ilgili veriler

Görüşler	6-7 Yaş Aralığı	8-9 Yaş Aralığı	10-11 Yaş Aralığı	12-13 Yaş Aralığı
E1	X			
E2		X		
E3			X	
E4			X	
E5				X
E6	X			
E7		X		
E8		X		
E9	X			
E10			X	
E11		X		
E12		X	X	
E13			X	X
E14		X		
E15			X	
E16			X	
E17				X

Tablo 2 incelendiğinde klarnet eğitimine kaç yaşında başlanması ile ilgili, yedi eğitimcinin 10-11 yaş aralığı, altı eğitimcinin 8-9 yaş aralığı, üç eğitimcinin 6-7 yaş aralığı, üç eğitimcinin 12-13 yaş aralığı cevabını verdiği görülmektedir.

Tablo 3: 1. Soruya ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Görüşler	<i>f</i>	%
10-11 Yaş Aralığı	7	36.84
8-9 Yaş Aralığı	6	31.57
6-7 Yaş Aralığı	3	15.78
12-13 Yaş Aralığı	3	15.78
Toplam	19	100

Tablo 3 incelendiğinde, klarnet eğitimine kaç yaşında başlanması için %36.84'ünün 10-11 yaş aralığı, %31.57'sinin 8-9 yaş aralığı, %15.78'inin 6-7 yaş aralığı, %15.78'inin 12-13 yaş aralığı cevabını verdiği görülmektedir.

Eğitimcilerin, 1. Soruya Verdikleri Yanıtlar İle İlgili Açık Görüşleri

- *Öğrenciye göre değişebilir, genel olarak süt dişleri değiştikten sonra.(E2)*
- *Her yaşta başlanabilir, fakat 7 yaş itibariyle başlanabileceğini düşünüyorum. (E6)*
- *Çocukluk çağında başlanabilir. Fiziksel olarak küçükse do klarnet tercih edilebilir.(E7)*
- *Belirli bir yaş aralığı söylemek zor olsa da fiziksel ve algısal yeterliliği olan her çocuk ile klarnet eğitimine başlanabilir. Kişinin bireysel farklılıklarına göre değişkenlik gösterse de 6-7 yaş aralığından itibaren eğitim alınabilir. (E9)*
- *Müzik ve enstrüman eğitimine erken yaşta başlayabilmek birey için çok faydalı olmaktadır. Algıların açık olması ve hızlı öğrenebilme erken yaşlarda daha fazladır. Bu bağlamda ülkemizde ortaokul seviyesinde klarnet eğitimine başlanabilmektedir. 10-12 yaş civarında başlamak gayet uygun ve avantajlı olacaktır.(E10)*
- *Fiziksel yapı her çocuk da değişiklik gösterdiği için 9 yaş başlamak için alt sınır olmalıdır.(E11)*
- *Klarnet eğitimine tercihen, ön-yan kesici ve köpek süt dişlerinin düşüp yerine gelen kalıcı dişlerin tamamlandığı, akciğer kapasitesinin geliştiği, klarnetin*

ağırlığını taşıyabilme durumuna gelinmiş, ellerin ve parmakların perdelere uzanacak ve delikleri kapatacak ölçüde büyümüş olduğu bir yaşta, yani ortalama 9-10 yaşlarında başlanabilir. (E12)

Tablo 4: 2. Soru (Klarnete başlama kriterlerinde öğrencilerin fiziksel özellikler ve yeterlilikleri neler olmalıdır?) ile ilgili veriler

Eğitimciler	Dudak Yapısı	Diş Yapısı	Ağız Yapısı	Çene Yapısı	El-Parmak Yapısı	Motor Becerilerinin Gelişmiş Olması	Uzuvların Tam Olması	Ciğer ve Nefesin Sağlıklı Olması
E1	X	X			X			
E2			X			X		
E3		X			X			
E4		X	X	X	X			
E5	X	X			X			
E6		X	X		X			
E7		X						
E8						X		
E9							X	
E10		X	X	X	X			X
E11	X	X			X			X
E12		X			X			
E13		X	X		X			
E14	X	X						
E15						X		
E16	X	X		X	X			
E17					X			

Tablo 4 incelendiğinde klarnete başlama kriterlerinde öğrencilerin fiziksel özellikler ve yeterlilikleri için, on iki eğitimci diş yapısı, on bir eğitimci el-parmak yapısı, beş eğitimci dudak yapısı, beş eğitimci ağız yapısı, üç eğitimci çene yapısı, üç eğitimci motor becerisinin gelişmiş olması, iki eğitimci ciğer ve nefesin sağlıklı olması, bir eğitimci ise uzuvların tam olması cevabını verdiği görülmektedir.

Tablo 5: 2. Soruya ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Görüşler	<i>f</i>	%
Diş Yapısı	12	28.57
El- Parmak Yapısı	11	26.19
Dudak Yapısı	5	11.90
Ağız Yapısı	5	11.90
Çene Yapısı	3	7.14
Motor Becerisinin Gelişmiş Olması	3	7.14
Ciğer ve Nefesin Sağlıklı Olması	2	4.76
Uzuvların Tam Olması	1	2.38
Toplam	42	100

Tablo 5 incelendiğinde, %28.57'sinin diş yapısı, %26.19'unun el-parmak yapısı, %11.90'ının dudak yapısı, %11.90'ının ağız yapısı, %7.14'ünün çene yapısı, %7.14'ünün motor becerisinin gelişmiş olması, %4.76'sının ciğer ve nefesin sağlıklı olması, %2.38'inin ise uzuvların tam olması cevabını verdiği görülmektedir.

Eğitimcilerin, 2. Soruya Verdikleri Yanıtlar İle İlgili Açık Görüşleri

- *Parmak ve el yapısının enstrümana uygun olması gerekir. Örneğin parmak uçlarının çok küçük olması deliklerin kapatılmasına engel olabileceği için tercih edilmesi çok doğru olmaz aynı şekilde el ayası çok küçük ve parmaklar çok kısa bir yalpıdaysa da klarneti kavrama ve tutuş açısından fazlasıyla zorluk yaratacaktır. Ağız diş ve dil yapısının uygunluğu da ses elde etme açısından oldukça önemlidir. Alt çenenin önde olması ses elde etmek açısından engel teşkil eden bir faktördür. Çenede oluşan boşluk ağız pozisyonundan ciddi problem yaratacaktır. (E4)*
- *Çocuklardaki ince motor becerilerinin gelişmiş olması önemli. Örneğin: çocuğun kendi başına ayakkabılarını bağlayabiliyor olması.(E15)*
- *En az do veya mi bemol klarneti taşıyabilecek kuvvette olmalı ve klarnet çalmak için istekli olmalıdır.(E8)*
- *Fiziksel sağlığının yerinde olması ve her hangi bir uzuv eksikliğinin olmaması yeterlidir.(E9)*

- Klarnet nefesli enstrüman olduğu için öncelikle ciğerlerde, nefes alışverişte herhangi bir problem olmamalıdır. Ayrıca ağız, çene ve diş yapısı enstrümanı çalarken sıkıntı yaratmayacak şekilde olmalıdır. Parmakların çok kısa veya çok uzun olmaması ortalama yapıda olması daha uygun olacaktır.(E10)
- Özellikle alt çene dişlerinin düzgün olması, Dudakların ve onu çevreleyen yüz kaslarının sağlıklı olması gerekmektedir. Parmakların tam ve nefes alıp -verme ile ilgili sağlık problemleri olmaması gerekmektedir.(E11)
- Kesin bir standardı olmamakla birlikte öncelikle klarnet çalmaya engel teşkil edecek bir fiziksel fonksiyon kaybı olmaması önemlidir. Düzgün şekilde tamamlanmış ön dişler, çok küçük olmayan eller ve el eklem yapısının düzgünlüğü, parmak uzunluklarının birbirine orantılı olması sayılabilir.(E12)

Tablo 6: 3. Soru (Öğrenci seçimlerinde dudak-diş-el yapısına bakıldığında nelere dikkat edilmelidir?) ile ilgili veriler

Eğitimciler	Dudakların Çok İnce Veya Kalın Olması	Dişlerin Yamuk ve Eksik Olmaması	Ön Dişlerin Tamamlanmış Olması	Parmakların Çok Uzun Veya Çok Kısa Olmaması	Parmakların Sorunsuz İşlemesi	Ellerin Titremesi	Eklemlerde Dışa Dönüklüğün Olması	Dil Altının Bağlı Olup Olmaması	Çenenin Önde Veya Geride Olmaması	Parmakların Uç Kısımlarının Etili Olmaması
E1	X	X		X						
E2					X			X		
E3		X			X		X			X
E4	X	X							X	
E5			X		X					
E6	X	X		X						
E7			X				X			
E8		X			X					
E9	X		X		X					
E10		X		X					X	
E11	X	X				X				
E12		X	X	X			X			
E13		X								
E14	X	X		X						
E15		X			X				X	
E16	X	X								X
E17	X	X								

Tablo 6 incelendiğinde, birçok görüşe ulaşıldığı görülmektedir. Bu sonuç doğrultusunda en çok katılım sağlanan görüşler sırasıyla verildiğinde, on üç eğitimcinin dişlerin yamuk ve eksik olmaması, sekiz eğitimcinin dudakların çok ince veya kalın olmaması, cevabını verdiği görülmektedir.

Tablo 7: 3. Soruya ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Görüşler	<i>f</i>	%
Dişlerin Yamuk ve Eksik Olmaması	13	28.26
Dudakların Çok İnce Veya Kalın Olmaması	8	17.39
Parmakların Sorunsuz İşlemesi	6	13.04
Parmakların Çok Uzun Veya Kısa Olmaması	5	10.86
Ön Dişlerin Tamamlanmış Olması	4	8.69
Eklemlerde Dışa Dönüklüğün Olmaması	3	6.52
Çenenin Önde Veya Geride Olmaması	3	6.52
Parmak Uç Kısımlarının Etili Olması	2	4.34
Ellerin Titremesi	1	2.17
Dil Altının Bağlı Olup Olmaması	1	2.17
Toplam	46	100

Tablo 7 incelendiğinde, on farklı sonuca ulaşılmıştır. Bu doğrultuda en çok katılımın gerçekleştiği görüşlerin yüzdelerik sıralaması yapıldığında, %28.26'sının Dişlerin Yamuk ve Eksik Olmaması, %17.39'unun dudakların çok ince veya kalın olmaması, cevabını verdiği görülmektedir.

Eğitimcilerin, 3. Soruya Verdikleri Yanıtlar İle İlgili Açık Görüşleri

- *Parmaklarının delikleri kapatabilmesi dışında, diğerleri ile ilgili bir kriter uygulamıyorum. Öğrencinin istemesi daha önemlidir.(E2)*
- *Dilaltının bağlı olmaması, parmakların ilk boğumlarının fazla esnek olmaması ve uçlarının yeterli kalınlıkta olması, dişlerin düzgün olması.(E3)*
- *Dişlerin frontal duruşunun düzgün olması özellikle alt çene açısından önemlidir. Aksi takdirde hava kaçırmadan ses elde etmek mümkün olmayacaktır. Dudaklar çok ince bir yapıya sahip olmamalı, özellikle alt dudağın orta veya kalın bir yapıda olması tercih edilmelidir. Diyafram kapasitesine bakılmalı ve öğrencinin kalp ve akciğer rahatsızlıklarının bulunup bulunmadığı da öğrenilmelidir.(E4)*
- *Öğrenci seçiminde alt çenenin üst çeneye kıyasla fazla ileride veya geride olması fazla veya az gelişmiş olması klarnet çalımına etkisi olacağı için dikkatle incelenir. Ayrıca dişlerde olan büyük anormalliklerde klarnet eğitiminde sorun yaratabileceği için dikkatle incelenmelidir. Parmaklarda ise her 10 parmağının da eksiksiz ve çalışır durumda olması önemlidir.(E15)*
- *Parmakların orta eklemine aşağı doğru bükülebilen kişiler enstrümanda rahat çalma pozisyonunu oluşturmada büyük zorluk yaşıyorlar. Ön dişlerin düzgün ve tamamlanmış olması gerekmektedir.(E7)*
- *Ön dişlerinin tam ve sağlıklı olması, dudaklarında ve parmaklarında herhangi bir rahatsızlığın (kas hastalıkları vs.) olmaması yeterlidir. Başlangıç düzeyinde ki öğrencinin yaşı itibari ile ağız ve diş yapısının ergenlikle beraber değişme ihtimali de öngörülmalıdır.(E9)*
- *Alt çene dişlerinin eksiksiz olması ve ayrıca protez olmamasına dikkat edilmelidir. Ellerde titreme olmamalıdır. Dudakların ince veya kalın olması klarnet öğrencisi seçiminde önem arz etmez.(E11)*
- *Ağız ve diş yapısında herhangi bir anomali, ön dişlerde ciddi bir yamukluk veya ortodontik sorun olmamalıdır. El yapısında çoğu enstrümana uygunlukta aranan temel özellikler geçerlidir. Örneğin eklemlerde dışa dönüklük, parmaklarda orantısız kısıklık veya uzunluk, belirgin bir kas güçsüzlüğü olmaması gibi durumlara dikkat edilir. Avuç içi ve parmaklarda yoğun şekilde terleme de tek başına bir engel teşkil etmemekle birlikte diğer kriterlerle birlikte değerlendirilebilecek bir durumdur.(E12)*

Tablo 8: 4. Soru (Başlangıç klarnet seçiminde kriterleriniz ve önerileriniz nelerdir?) ile ilgili veriler

Eğitmciler	Bakalit	Ebonit	Abanoz	Entonasyonun İyi Olması	Belli Başlı Markalar	Öğrenci Bütçesiyle Orantılı Olması	Malzemesinin Kalitesiz ve Mekanizmada Sıkıntı Olmaması
E1	X		X		X(B)		
E2					X(B)		
E3					X(B)		
E4					X(B-Y)		
E5	X						
E6					X(B)	X	
E7				X			X
E8							X
E9							X
E10			X	X			X
E11		X		X			
E12						X	X
E13							X
E14					X(B-S)		
E15					X(B)		
E16					X(A)		
E17						X	

Tablo 8 incelendiğinde, sekiz eğitmenin belli başlı markalar (Buffet Crampon/Selmer/ Yamaha/Aydan Akıneri Sib Klarnet), beş eğitmenin malzemesinin kalitesiz ve mekanizmada sıkıntı olmaması, üç eğitmenin öğrenci bütçesiyle orantılı olması, üç eğitmenin entonasyonun iyi olması, iki eğitmenin bakalit, iki eğitmenin abanoz bir eğitmenin ise ebonit cevabını verdiği görülmektedir.

Tablo 9: 4. Soruya ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Görüşler	<i>f</i>	%
Buffet Crampon/Selmer/ Yamaha/Aydan Akıneri Sib Klarnet	8	33.33
Malzemesinin Kalitesiz ve Mekanizmada Sıkıntı Olmaması	5	20.83

Öğrenci Bütçesiyle Orantılı Olması	3	12.5
Entonasyonun İyi Olması	3	12.5
Bakalit	2	8.33
Abanoz	2	8.33
Ebonit	1	4.17
Toplam	24	100

Tablo 9 incelendiğinde, %33.33'nün buffet crampon/selmer/yamaha/aydan akıneri sib klarnet, %20.83'ünün malzemesinin kalitesiz ve mekanizmada sıkıntı olmaması, %12.5'inin öğrenci bütçesiyle orantılı olması, %12.5'inin entonasyonun iyi olması, %8.33'ünün bakalit, %8.33'ünün abanoz ve %4.17'sinin ebonit cevabını verdiği görülmektedir.

Eğitimcilerin, 4. Soruya Verdikleri Yanıtlar İle İlgili Açık Görüşleri

- Çok sorun çıkarmayacak bakalit-abanoz enstrümanlar tercih edilebilir. Buffet Crampon B10-12, E11-13, E12F önerilebilir. (E1)
- Başlangıç seviyesi klarnetler uygundur. Profesyonel klarnetler çok pahalı olduğundan çocuğun daha basit malzemelerden yapılmış klarnetlerle başlaması uygundur. Buffet Crampon'un E 11 ve Prodigie modellerini tercih ediyorum. (E2)
- Bakalit klarnet ile başlanması öğrenciye abanoz klarnet verilmemesi önemlidir.(E5)
- Entonasyonu olabildiğince düzgün bir enstrüman seçmek gerekmektedir. Ebonit veya plastik gibi malzemelerin aksine ağaçtan yapılmış bir klarnet tercih edilmelidir. Perde yapısına, konforuna ve tonuna dikkat etmek gerekmektedir. Seslerin açık ve parlak duyulmasına dikkat edilmelidir. (E10)
- Buffet ya da Selmer markalarının başlangıç öğrenci klarnet modelleri tercih edilebilir.(E14)
- Aydan Akıneri Si bemol Klarneti tercih ediyorum. Öğrenci bütçesi içinde ideal bir klarnet olduğu düşüncesindeyim. (E16)

Tablo 10: 5. Soru (Başlangıç klarnet eğitiminde kaç numara kamış kullanılmalıdır?) ile ilgili görüşler

Eğitimciler	1 Numara	1,5 Numara	2 Numara	2,5 Numara
E1			X	X
E2		X	X	
E3			X	X
E4	X	X	X	
E5	X	X		
E6			X	
E7	X	X		
E8				X
E9			X	X
E10			X	
E11	X	X		
E12			X	
E13			X	
E14		X	X	
E15			X	
E16			X	X
E17				X

Tablo 10 incelendiğinde, on iki eğitimcinin iki numara, altı eğitimcinin iki buçuk numara, altı eğitimcinin bir buçuk numara, dört eğitimcinin bir numara cevabını verdiği görülmektedir.

Tablo 11: 5. Soruya ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Görüşler	<i>f</i>	%
2 Numara	12	42.85
2,5 Numara	6	21.42
1,5 Numara	6	21.42

1 Numara	4	14.28
Toplam	26	100

Tablo 11 incelendiğinde, %42.85'inin iki numara, %21.42'sinin iki buçuk numara, %21.42'sinin bir buçuk numara, %14.28'inin ise bir numara cevabını verdiği görülmektedir.

Eğitimcilerin, 5. Soruya Verdikleri Yanıtlar İle İlgili Açık Görüşleri

- *Başlangıç olarak 2 numara kamış istenilen klarnet tonunu elde etmek için yeterli bir sertlikte olacaktır. Aynı zamanda dudak kasları henüz klarnet çalma adaptasyonuna erişmemiş olacağından, gerekli kolaylığı da sağlayacaktır. Öğrencinin fiziksel yapısına göre 2 veya 2,5 numara arasında tercih yapılabilir.(E12)*
- *Öğrencinin yaşı ile orantılı olarak minimum 2 numara kamış önerebilirim.(E6)*
- *Öğrencinin fiziksel yapısına göre karar verilmesi gerekir 1 ila 2 numara aralığında kamışlar denetilerek karar verilmesi daha sağlıklı olacaktır.(E4)*

4.2. Başlangıç Klarnet Eğitiminde Duruş-Tutuş-Üfleme Tekniklerinin Öğretimine Yönelik Eğitimci Görüşleri Nelerdir?

Tablo 12: 6. Soru (Duruş-tutuş-üfleme eğitimi ortalama kaç ders saati sonunda tamamlanır?) ile ilgili veriler

Eğitimciler	3-5 Ders Saati	6-8 Ders Saati	9-11 Ders Saati	12-15 Ders Saati	Öğrenciye Göre Değişmektedir
E1				-	X
E2	X				X
E3					X
E4				X	
E5		X			

E6		X	
E7	X		
E8	X		
E9	X		
E10		X	
E11			X
E12	X	X	
E13	X		
E14	X		
E15			X
E16			X
E17		X	

Tablo 12 incelendiğinde, yedi eğitimcinin 3-5 ders saati, beş katılımcının 6-8 ders saati, üç eğitimcinin 12-15 ders saati, üç eğitimcinin öğrenciye göre değişmektedir, iki katılımcının ise 9-11 ders saati cevabını verdiği görülmektedir.

Tablo 13: 6. Soruya ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Görüşler	<i>f</i>	%
3-5 Ders Saati	7	35.00
6-8 Ders Saati	5	25.00
12-15 Ders Saati	3	15.00
Öğrenciye Göre Değişmektedir	3	15.00
9-11 Ders Saati	2	10.00
Toplam	20	100

Tablo 13 incelendiğinde, %35.00'inin 3-5 ders saati, %25.00'inin 6-8 ders saati, %15.00'inin 12-15 ders saati, %15.00'inin öğrenciye göre değişmektedir, %10.00'unun ise 9-11 ders saati cevabını verdiği görülmektedir.

Eğitmcilerin, 7. Soruya Verdikleri Yanıtlar İle İlgili Açık Görüşleri

- *Ortalama 12 hafta sürmektedir. Bazı öğrencilerimde 4 ila 5 haftada tamamlandığını gözlemledim. Kişiden kişiye değişiyor denilebilir. Öğrencinin yaptığı düzenli tekrarlar kavrama yeteneği ve motor becerileri süreyi epey değiştiriyor. (E4)*
- *Duruş ve tutuş 1-2 derste kavranır. Üfleme çalışmaları haftalarca sürer. (E7)*

- Ortalama olarak 10 ders saati sonucunda öğrenci doğru duruş, tutuş ve üfleme pozisyonunu otomatik hale getirir. Ancak evde yapılan çalışmalarda yanlış alışkanlıkların oluşması durumunda derste ısrarla düzeltilmesi öğrencinin doğru gelişimi için önem arz eder.(E15)

Tablo 14: 7. Soru (Üfleme tekniğinin öğretilmesinde ağırlıklı üfleme tekniğini kullanır mısınız?) ile ilgili veriler

Eğitimciler	Kullanırım	Kullanmam	Bazen Kullanırım
E1	X		
E2	X		
E3			X
E4	X		
E5	X		
E6	X		
E7	X		
E8	X		
E9	X		
E10			X
E11		X	
E12	X		
E13		X	
E14	X		
E15	X		
E16		X	
E17		X	

Tablo 14 incelendiğinde, on bir eğitimcinin kullanırım, dört eğitimcinin kullanmam, iki eğitimcinin ise bazen kullanırım cevabını verdikleri görülmektedir.

Tablo 15: 7. Soruya ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Görüşler	f	%
Kullanırım	11	64.70
Kullanmam	4	23.52
Bazen Kullanırım	2	11.76
Toplam	17	100

Tablo 15 incelendiğinde, % 64.70'inin kullanırım, %23.52'sinin kullanmam, % 11.76'sının ise bazen kullanım cevabını verdiği görülmektedir.

Eğitimcilerin, 7. Soruya Verdikleri Yanıtlar İle İlgili Açık Görüşleri

- *Ağızlık + baril ile üfleme tekniğini kullanırım.(E1)*
- *Artık mümkün olduğunca direkt ağızlığı klarnete takarak başlatmayı tercih ediyorum ama bazı öğrencilere ilk önce ağızlıkla üflettirdiğim de oluyor.(E3)*

Tablo 16: 8. Soru (Üflemeye ilk olarak hangi ses/seslerle başlanmalıdır?) ile ilgili veriler

Eğitimciler	Do Sesi İle	Mi Sesi İle	Açık Sol Sesi İle
E1			X
E2		X	
E3			X
E4			X
E5	X		X
E6	X		
E7		X	
E8			X
E9	X		X
E10			X
E11			X
E12			X
E13			X
E14			X
E15		X	
E16			X
E17			X

Tablo 16 incelendiğinde, 13 eğitimcinin açık sol sesi ile, üç eğitimcinin do sesi ile, üç eğitimcinin ise mi sesi ile cevabını verdiği görülmektedir.

Tablo 17: 8. Soruya ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Görüşler	<i>f</i>	%
Açık Sol Sesi İle	13	68.42
Do Sesi İle	3	15.78
Mi Sesi İle	3	15.78
Toplam	19	100

Tablo 17 incelendiğinde, %68.42'sinin açık sol sesi ile, %15.78'inin do sesi ile, %15.78'inin ise mi sesi ile cevabını verdiği görülmektedir.

Eğitimcilerin, 8. Soruya Verdikleri Yanıtlar İle İlgili Açık Görüşleri

- *Parmakların hiç kapanmadığı sol sesinden başlatıp aşağı seslere doğru ilerletirim.(E3)*
- *Klarneti dengede ve doğru açıda tutmaya yardımcı olduğundan 1. oktav “mi” notası ile başlamak mantıklıdır.(E7)*
- *Tuşların buldukları delikleri kapatma bir beceri işi olduğundan dolayı bu beceriyi tam anlamıyla kazanmadan boş halde üflenen sol sesi ve ardından birer parmak kapatarak fa-mi-re-do sesleri ile devam etmek öğrenciyi teşvik edecek bir yaklaşımdır.(E8)*
- *Öğrencinin sağ el kontrolü tam sağlanmamış ise orta do sesi ile başlayarak tutuş esnasında daha konforlu olması sağlanabilir. Tutuşunda bir sorun yoksa orta do üstünde ki sol sesi genel olarak ilk üflenen ses olur.(E9)*
- *Üflemeyle ilk olarak açık sol sesi ile başlamanın uygun olduğunu düşünüyorum. Böylece parmakları düşünme gereği olmaksızın hava kontrolü ve dudak pozisyonuna odaklanmak kolaylaşır. Daha sonra orta do sesine kadar kromatik olarak inerek ve giderek yeni sesler eklenerek çalışılabilir.(E12)*

Tablo 18: 9. Soru (Üfleme tekniği eğitiminde uzun ses çalışmalarında nelere dikkat edersiniz?) ile ilgili veriler

Eğitimciler	Doğru Nefes ve Diyafram Kullanımı	Entonasyon	Seslerin Stabil Olması	Seslerin Temiz Olması	Doğru Pozisyonlama	Farklı Gürlük Seviyelerinde Ses Üretme	Ton Kalitesi	Seslerin Yumuşak Olması
E1	X	X						
E2		X					X	
E3		X	X					
E4		X	X					
E5		X	X					
E6		X		X				
E7					X			
E8					X			
E9	X		X		X			
E10				X		X		
E11						X		X
E12		X	X		X	X		

E13	X		X	
E14	X	X		X
E15		X		X
E16			X	
E17		X		

Tablo 18 incelendiğinde, dokuz eğitimcinin entonasyon, altı eğitimcinin seslerin stabil olması, altı eğitimcinin doğru pozisyonlama, dört eğitimcinin doğru nefes ve diyafram kullanımı, dört eğitimcinin farklı gürlük seviyelerinde ses üretme, üç eğitimcinin seslerin temiz olması, bir eğitimcinin ton kalitesi ve bir eğitimcinin de seslerin yumuşak olması cevabını verdiği görülmektedir.

Tablo 19: 9. Soruya ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Görüşler	f	%
Entonasyon	9	26.42
Seslerin Stabil Olması	6	17.64
Doğru Pozisyonlama	6	17.64
Doğru Nefes ve Diyafram Kullanımı	4	11.76
Farklı Gürlük Seviyelerinde Ses Üretme	4	11.76
Seslerin Temiz Olması	3	8.82
Ton Kalitesi	1	2.94
Seslerin Yumuşak Olması	1	2.94
Toplam	34	100

Tablo 19 incelendiğinde, %26.42'sinin entonasyon, %17.64'ünün seslerin stabil olması, %17.64'ünün doğru pozisyonlama, %11.76'sının doğru nefes ve diyafram kullanımı, %11.76'sının farklı gürlük seviyelerinde ses üretme, %8.82'sinin seslerin temiz olması, %2.94'ünün ton kalitesi, %2.94'ünün ise seslerin yumuşak olması cevabını verdiği görülmektedir.

Eğitimcilerin 9. Soruya Verdikleri Yanıtlar İle İlgili Açık Görüşleri

- *Mutlaka aktif diyafram ve açık boğaz kullanılarak, entonasyona dikkat edilerek çalışılmalıdır.(E1)*

- Uzun ses çalışmalarında sesin titrememesi ve entonasyonun, seslerin birbiriyle ilişkilerinin doğru olması çok önemlidir. Tek bir sesi uzun uzun üfleme değil diğer seslerle kontrol ederek gitmek amaçtır.(E3)
- Doğru nefes, doğru ağız tutuş ve üfleme pozisyonu, doğru klarnet açısı, rahat duruş pozisyonu, parmakların rahatlığı ve klavyeye yakınlığı çok önemlidir.(E7)
- Ayna karşısında çalışılması duruş, tutuş ve üfleme pozisyonlarının bu şekilde kontrol edilmesi, seslerinin kesintisiz ve düz bir şekilde üflenmeye çalışılması ve doğru nefesin alınmasına dikkat edilmesi önemlidir.(E9)
- Uzun sesi üflerken sesin temiz ve pürüzsüz çıkmasına dikkat edilmelidir. Ayrıca sesi cressendo ile yoktan var edip forteye ulaştırdıktan sonra, decressendo ile pianolaştırarak vardan yok etmek şeklinde çalışılabilir.(E10)

Tablo 20: 10. Soru (Üfleme tekniğini öğretebilmek için görsel olarak neler kullanırsınız?(Aparat, eşya, çizim vb.) ile ilgili veriler

Eğitimciler	Görsel Materyal Kullanma	İşitsel Materyal Kullanma	Avuç İçine Üfleme	Aparat Kullanma (Balon, pipet, ağızlık, kalem, mum)	Gösterip Yaptırma	Kullanmıyorum
E1	X					
E2		X			X	
E3		X			X	
E4				X(B,P,M)		
E5				X(A,P)		
E6						X
E7					X	X
E8				X(A,P,K)		
E9					X	
E10					X	
E11	X					
E12	X		X		X	
E13	X				X	
E14				X(A,K)		
E15	X	X				
E16					X	
E17	X					

Tablo 20 incelendiğinde, sekiz eğitimcinin gösterip yaptırma, altı eğitimcinin görsel materyal kullanma, dört eğitimcinin aparat kullanma(balon, pipet, ağızlık,

kalem, mum), üç eğitimcinin işitsel materyal kullanma, iki eğitimcinin kullanmıyorum, bir eğitimcinin ise avuç içine üfleme cevabını verdiği görülmektedir.

Tablo 21: 10. Soruya ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Görüşler	<i>f</i>	%
Gösterip Yaptırma	8	33.33
Görsel Materyal Kullanma	6	25.00
Aparat Kullanma (Balon, pipet, ağızlık, kalem, mum)	4	16.67
İşitsel Materyal Kullanma	3	12.5
Kullanmıyorum	2	8.33
Avuç İçine Üfleme	1	4.17
Toplam	24	100

Tablo 21 incelendiğinde, %33.33'ünün gösterip yaptırma, %25.00'inin görsel materyal kullanma, %16.67'sinin aparat kullanma (balon, pipet, ağızlık, kalem, mum), %12.5'inin işitsel materyal kullanma, %8.33'ünün kullanmıyorum, 4.17'sinin ise avuç içine üfleme cevabını verdiği görülmektedir.

Eğitimcilerin 10. Soruya Verdikleri Yanıtlar İle İlgili Açık Görüşleri

- *Görsellik başlangıç aşamasında çok önemlidir. Doğru üfleme tekniğiyle çekilmiş bir fotoğraf ve ağızlığın kendisi ile çalışmalar yapılmalıdır. Ağızlık yoksa yerine pipet veya tükenmez kalem tüpü (içi boş) kullanılabilir. Ancak bu durumda boyutlar ağızlık ile bire bir uyuşmadığından dolayı öğrenci için daha sonrasında sorun olabilmektedir. Mümkün olan en kısa sürede ağızlık edinip ağızlık ile çalışılmaya başlanması daha doğru olacaktır.(E8)*
- *Kendi çizdiğim şekillerden yararlanırım. Yuvarlak üfleme hayal etmeleri için daire şekilleri kullanıyorum. Metotlarda kullanılan görsellerden de yararlanmaktayım.(E11)*
- *Üfleme tekniğini öğretebilmek için en çok kullandığım yöntemler çalarak göstermek, üfleme sırasında öğrencinin ayna karşısında kendini gözlemlemesini sağlamak, hava kontrolünü anlatabilmek amacıyla (klarnet kullanmadan) avuç içerisine çeşitli basınçlarda sıcak ve soğuk hava üfleme egzersizi yapmak*

sayılabilir. Zaman zaman, özellikle de diyaframın fonksiyonunu anlatmak amacıyla anatomi görselleri kullanıyorum.(E12)

- Kendi klarnet ağızlığım, kalem, bele bağlamak için fular kullanırım. (E14)

Tablo 22: 11. Soru (Diyafram nefesini örneklerle ve benzetmelerle anlatmak isterseniz ne gibi örnekler verirdiniz?) ile ilgili veriler

Eğitmciler	Köpek Nefesi	Karın/Balon Şişirme	Yüzme Örneği	Körüklü Çalgılar ve Araçlar	Tazzikli Su Atma	Çiçek Koklamak	Öksürmek/Hapşurmak	Ağır Bir Nesne Kaldırmak	Örnek ve Benzetmelere Yer Vermem
E1	X								
E2									X
E3		X							
E4		X							
E5	X	X							
E6			X						
E7									X
E8				X					
E9					X				
E10		X							
E11						X			
E12	X			X					
E13		X				X			
E14						X	X	X	
E15									X
E16		X							
E17		X							

Tablo 22 incelendiğinde, yedi eğitiminin karın/balon şişirme, üç eğitiminin köpek nefesi, üç eğitiminin çiçek koklamak, üç eğitiminin örnek ve benzetmelere yer vermem, iki eğitiminin körüklü çalgılar ve araçlar, bir eğitiminin yüzme örneği, bir eğitiminin tazzikli su atma, bir eğitiminin öksürmek/hapşurmak, bir eğitiminin ise ağır bir nesne kaldırmak cevabını verdiği görülmektedir.

Tablo 23: 11. Soruya ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Görüşler	f	%
Karın/Balon Şişirme	7	31.81
Köpek Nefesi	3	13.63

Çiçek Koklamak	3	13.63
Örnek ve Benzetmelere Yer Vermem	3	13.63
Körüklü Çalgılar ve Araçlar	2	9.09
Yüzme Örneği	1	4.54
Tazzikli Su Atma	1	4.54
Öksürmek/ Hapşırma	1	4.54
Ağır Bir Nesne Kaldırmak	1	4.54
Toplam	22	100

Tablo 23 incelendiğinde, %31.81'inin karın/balon şişirme, %13.63'ünün köpek nefesi, %13.63'ünün çiçek koklamak, %13.63'ünün örnek ve benzetmelere yer vermem, %9.09'unun körüklü çalgılar ve araçlar, %4.54'ünün yüzme örneği, %4.54'ünün tazzikli su atma, %4.54'ünün öksürmek/hapşırma ve %4.54'ünün ağır bir nesne kaldırmak cevabını verdiği görülmektedir.

4.3. Başlangıç Klarnet Eğitiminde Kullanılan Öğretim Teknik ve Yöntemlerin Öğretimine Yönelik Eğitimci Görüşleri Nelerdir?

Tablo 24: 12. Soru (Başlangıç klarnet eğitiminde detache (dil vurma) tekniğini öğretmek için nasıl çalışmalar yaparsınız?) ile ilgili veriler

Eğitimciler	Ta ve Tu Heceleri ile Üfleme	Tek Ses Üzerinde Üfleme	Tükürür Gibi Yapma	Egzersiz ve Etütlerden Faydalanma	Gösterip Yaptırma	Nefes Egzersizleri Yaptırma	Nota Değerlerini Küçültmek Üfleme
E1	X						
E2		X					
E3			X				
E4		X					X
E5					X		
E6	X						
E7				X			
E8			X				
E9		X					
E10					X		
E11						X	
E12					X		X
E13			X				X

E14	X	
E15	X	
E16		X
E17	X	

Tablo 24 incelendiğinde, dört eğitimcinin tek ses üzerinde üfleme, dört eğitimcinin ta ve tu heceleri ile üfleme, üç eğitimcinin tükürür gibi yapmak, üç eğitimcinin nota değerlerini küçülterek üfleme, bir eğitimcinin nefes egzersizleri yaptırma, bir eğitimcinin ise egzersiz ve etütlerden faydalanma cevabını verdiği görülmektedir.

Tablo 25: 12. Soruya ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Görüşler	f	%
Tek Ses Üzerinde Üfleme	4	20.00
Ta ve Tu Heceleri İle Üfleme	4	20.00
Gösterip Yaptırma	4	20.00
Tükürür Gibi Yapmak	3	15.00
Nota Değerlerini Küçülterek Üfleme	3	15.00
Nefes Egzersizleri Yaptırma	1	5.00
Egzersiz ve Etütlerden Faydalanma	1	5.00
Toplam	20	100

Tablo 25 incelendiğinde, %20.00'sinin tek ses üzerinde üfleme, %20.00'sinin ta ve tu heceleri ile üfleme, %20.00'sinin gösterip yaptırma, %15.00'inin tükürür gibi yapmak, %15.00'inin nota değerlerini küçülterek üfleme, %5.00'inin nefes egzersizleri yaptırma, %5.00'inin ise egzersiz ve etütlerden faydalanma cevabını verdiği görülmektedir.

Eğitmcilerin 12. Soruya Verdikleri Yanıtlar İle İlgili Açık Görüşleri

- *Tek ses üzerinde hava akışını kesme çalışmaları yaptırmaktayım. (E2)*
- *Üfleme yapılmadan önce dilini oynatarak basit bir anlatımla dilinin ucunda bir şey varmış da tükürmeye çalışıyormuş gibi yapmasını istiyorum. (E3)*

- *Ağızlık üzerinde hava sirkülasyonunun nasıl kesilip tekrar verilmesi çalışmasını örnekler ile yaparım. (E5)*
- *Kullandığım ders materyallerinde bu çalışmalar için kapsamlı egzersiz ve etütler mevcut ve onlardan yararlanıyorum. (E7)*
- *Detache veya staccato için dil vurmaya ay çekirdeği tüketmekle örnekliyorum. Çekirdek yerken ağzın kenarında kalan çekirdek çöplerini dilimizle dışarı atma düşüncesi çocuklar için eğlenceli bir çalışma oluyor. Gerçek hayatta çekirdek çöplerinin dışarı atılmasını kesinlikle önermiyorum. (E8)*
- *Bu çalışmayı yaparken öğrenciye önce sözlü olarak anlatırım. Daha sonra uygulamalı olarak kendim yapıp dinletirim. Kamışın ucuna dil vurma durumunu ağızlıksız şekilde tekrar gösteririm. Birkaç denemeden sonra öğrenci duruma alışıp bu tekniğin ilk örneklerini gösterebilmektedir. (E10)*
- *Öğrencilerde dil kullanımının “Tu” hecesi yardımıyla olması önemlidir. (E15)*

Tablo 26: 13. Soru (Başlangıç klarnet eğitiminde legato (bağlı çalma) tekniğini öğretmek için nasıl çalışmalar yaparsınız?) ile ilgili veriler

Eğitmciler	Nefes Kesmeden Gam Çalışması	Uzun Sesleri Birbirine Bağlama	Diyafram ve Nefes Çalışmaları	Etüt ve Egzersizlerden Faydalanırım	Aralıklı Sesleri Birbirine Bağlanma	Parmak Egzersizleri	Herhangi Bir Çalışma Yapmam
E1	X						
E2		X				X	
E3			X				
E4				X			
E5		X					
E6		X		X			
E7				X			
E8		X					
E9	X				X		
E10	X					X	
E11			X		X		
E12				X			X
E13		X	X				
E14		X					
E15			X				
E16		X			X		
E17	X		X				

Tablo 26 incelendiğinde, yedi eğitimcinin, uzun sesleri birbirine bağlama, beş eğitimcini diyafram ve nefes alışmaları, dört eğitimcinin nefes kesmeden gam çalışması, dört eğitimcinin etüt ve egzersizlerden faydalanma, üç eğitimcinin aralıklı sesleri birbirine bağlama, iki eğitimcinin ise parmak egzersizleri, bir eğitimcinin ise herhangi bir çalışma yapmam cevabını verdiği görülmektedir.

Tablo 27: 13. Soruya ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Görüşler	<i>f</i>	%
Uzun Sesleri Birbirine Bağlama	7	26.92
Diyafram ve Nefes Çalışmaları	5	19.23
Nefes Kesmeden Gam Çalışması	4	15.38
Etüt ve Egzersizlerden Faydalanma	4	15.38
Aralıklı Sesleri Birbirine Bağlama	3	11.53
Parmak Egzersizleri	2	7.69
Herhangi Bir Çalışma Yapmam	1	3.84
Toplam	26	100

Tablo 27 incelendiğinde, %26.92'sinin uzun sesleri birbirine bağlama, %19.23'ünün diyafram ve nefes çalışmaları, %15.38'inin nefes kesmeden gam çalışması, %15.38'inin etüt ve egzersizlerden faydalanma, %11.53'ünün aralıklı sesleri birbirine bağlama, %7.69'unun parmak egzersizleri, %3.84'ünün ise herhangi bir çalışma yapmam cevabını verdiği görülmektedir.

Eğitimcilerin 13. Soruya Verdikleri Yanıtlar İle İlgili Açık Görüşleri

- *Nefesi kesmeden, dili dokundurmadan sadece parmakları hareket ettirerek gam çalışmaları yaptırım. (E1)*
- *Diyafram destekli uzun seslerin birbirine bağlanması, register geçişleri önemlidir. (E2)*
- *Metotlar dışında uzun ve aralıklı ses çalışmaları ile anlatılabilir. (E6)*
- *Önce dizilerde daha sonra aralıklı çalışmalarda legato tekniğini öğretirim. (E9)*
- *Dil tekniğinde olduğu gibi öncelikle sözlü olarak anlatırım. Nefesin akıcı ve durmadan devam etmesi gerektiğini ve seslerin sadece parmak hareketleriyle*

değişmesi gerektiğini vurgularım. Sadece parlakların hareket etmesine yönelik alıştırmalar yaparak bu tekniği öğretirim. Artarda bağlı yazılmış notalar çaldırarak daha da pekişmesi sağlanmaktadır. (E10)

- Legato çalış tekniğini öğretmek için ilk etapta başlangıç seviyesine özel bir çalışma yapmam. Çünkü üflemeli bir enstrüman çalmanın doğası gereği, birden çok sesi artarda barındıran müzikal bir pasaj (nota yazısında bağ işareti varsa veya farklı bir artikülasyon işareti yoksa) tek bir nefesle ve farklı bir artikülasyon tekniği uygulamadan çalınır. Bu çalış yaylı enstrümanlar da tek yayda çalmanın karşılığıdır. Dolayısıyla enstrümana yeni başlayan öğrenci, enstrümanın doğası gereği bağlı çalınması gereken bir pasajı özel bir teknik öğrenme gereği olmaksızın legato çalacaktır. Ancak daha ileri seviyelerde pozisyon geçişi güçlükleri olan pasajlarda daha kaliteli legato çalış elde edebilmek adına çeşitli çalışmalar yapılır. (E12)
- Burada diyaframın önemini kavratmak nota geçişlerinde diyaframdan destekleyerek daha kolay geçişler sağlandığını öğretmek gereklidir. Bunun için gamları çok ağır bir tempoda bağlı çalıştırmak yararlı olacaktır. (E17)
- Uzun sesler üzerinde farklı notaları bölmeden çaldırmaya çalışırım. (E5)

Tablo 28: 14. Soru (Başlangıç klarnet eğitiminde nüans çalışmalarına geçme aşamasında öğrenciden beklenen kazanımlar nelerdir?) ile ilgili veriler

Eğitimciler	Gürlük Terimlerini Etkin Kullanabilme	Entonaston	Seslerin Stabillliği	Temel Tekniklerin Gelişimi	Doğru Nefes	Doğru Pozisyonlama
E1	X					
E2		X				
E3			X			
E4				X		
E5				X		
E6	X					
E7					X	X
E8			X			
E9	X					
E10	X					
E11					X	X
E12			X			
E13	X					
E14	X					
E15			X			X

E16		X
E17	X	

Tablo 28 incelendiğinde, altı eğitimcinin gürlük terimlerini etkin kullanabilme, dört eğitimcinin seslerin stabilliği, dört eğitimcinin doğru pozisyonlama, üç eğitimcinin temel tekniklerin gelişimi, iki eğitimcinin doğru nefes, bir eğitimcinin ise entonasyon cevabı verdiği görülmektedir.

Tablo 29: 14. Soruya ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Görüşler	<i>f</i>	%
Gürlük Terimlerini Etkin Kullanabilme	6	30.00
Seslerin Stabilliği	4	20.00
Doğru Pozisyonlama	4	20.00
Temel Tekniklerin Gelişimi	3	15.00
Doğru Nefes	2	10.00
Entonaston	1	5.00
Toplam	20	100

Tablo 29 incelendiğinde, %30.00'unun gürlük terimlerini etkin kullanabilme, %20.00'sinin seslerin stabilliği, %20.00'sinin doğru pozisyonlama, %15.00'inin temel tekniklerin gelişimi, %10.00'unun doğru nefes, %5.00'inin ise entonaston cevabını verdiği görülmektedir.

Eğitmcilerin 13. Soruya Verdikleri Yanıtlar İle İlgili Açık Görüşleri

- *Farklı dinamiklerde entonasyonun ne yönde değiştiğini anlaması ve buna müdahale edebilmesi gerekmektedir. (E2)*
- *Nüans algısının ne kadar önemli olduğunu anlatma ve özellikle orkestrada nüansı neye göre ayarlanması gerektiği üzerine çalışmalar yaptırırım ayrıca öğrenciden her gördüğü nüansta hangi ortama göre nüansın nasıl olması gerektiği kazanımlarını sağlarım. (E5)*
- *Nefesini doğru kullanarak, doğru ambajürde başlangıçtan sona kadar kontrollü ses elde ettikten sonra nüans çalışmaları yapılabilir. (E7)*

- *Müzikal cümleler dışında günlük hayatımızda da nüanslar var. Dolayısıyla uzun ses çalışmalarında nüanslara hemen yer verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Sesleri kaçırmadan ve düz tutabilen öğrenciler nüans çalışmalarına hemen geçmelidirler. (E8)*
- *Başlangıç düzeyi için piano, forte, mezzo forte ve crescendo/ decrescendo yapabilmeleri beklenir. (E9)*
- *Nüans aşamasından önce doğru dudak pozisyonu olmalı ve doğru nefes alabilmeliyiz. Ayrıca dudak etrafındaki kaslarımızın kuvvetli olması gerekmektedir. (E11)*
- *Başlangıçta enstrümanda teknik ilerleme, müzikal düşünce gelişiminin gerisinde kalabileceğinden, öğrenci teknik güçlükleri aşacağı ileri seviyelere gelene kadar bir müzik düşüncesini çalışmaya yansıtma sıkıntı yaşayabilir. Bu noktada üzerinde çalışılan müzik parçasını örneğin “teknik kısımlar ve nüanslar” gibi bir ayırım yapmaksızın, bütün olarak ele almak gerekir. Önce notaları çözüp sonra üzerine nüansları eklemek gibi bir yaklaşım doğru olmayacak ve öğrencinin müziğin bütünlüğünü algılamasına engel olacaktır. Sonuç olarak nüans çalışmalarına başlamak için herhangi bir aşamaya gelmesini beklemek yerine ilk andan itibaren müziği, barındırdığı tüm öğelerle birlikte bütün olarak öğretmekten yanayım. Ancak enstrümanın belli ses bölgelerinde, belli bir nüansı çalmakta güçlük yaşıyorsa bu duruma özel çalışmalar yapılabilir. Bunun dışında öğrenci, ses üflemeyi öğrendiği ilk andan itibaren nüanslarla uzun ses üfleme çalışması yapıyor olacağından, enstrümana başladığı anda nüans çalışmalarına başlamış sayılacaktır. (E12)*
- *Piano nüansını mezzo forte nüansını ve forte nüansını birbirinden ayırabilmelidir. Sesleri üflemedeki hakimiyeti bu ayrımları yapabilmek ile doğru orantılıdır. (E10)*
- *Hangi nüansı gördüğünde nasıl üflemesi gerektiğini öğrenci hemen algılayabilmelidir. (E13)*

Tablo 30: 15. Soru (Başlangıç klarnet eğitiminde karşılaşılan çalgı tekniğine dayalı sorunlar nelerdir?) ile ilgili veriler

Eğitimciler	Yanlış Pozisyonlama	Çabuk Yorulma	El Pozisyonunu Koruyamama	Deliklerin Tam Kapanmaması Tuşlere Yetişememe	2.Oktav La-Si Geçişi	Uzun Ses Çalışmalarında Zorlanma	Nüans Çalışmalarında Zorlanma	Klarnetin Ağır Gelmesi	Ses Çıkarma Güçlüğü	Register Geçişlerinde Zorlanma
E1	X									
E2		X	X							
E3				X						
E4										
E5	X				X				X	
E6						X	X			
E7					X					
E8	X							X		
E9	X			X				X		
E10					X					X
E11	X			X						
E12	X		X	X				X	X	
E13			X	X						X
E14	X			X				X		
E15										X
E16										X
E17					X					

Tablo 30 incelendiğinde, yedi eğitimcinin yanlış pozisyonlama, altı eğitimcinin deliklerin tam kapanmaması, dört eğitimcinin 2. Oktav la-si geçişleri, dört eğitimcinin klarnetin ağır gelmesi, dört eğitimcinin register geçişleri, iki eğitimcinin el pozisyonunu koruyamama, iki eğitimcinin ses çıkarma gücü, bir eğitimcinin çabuk yorulmaları, bir eğitimcinin uzun ses çalışmalarında zorlanma, bir eğitimcinin ise nüans çalışmalarında zorlanma cevabını verdiği görülmektedir.

Tablo 31: 15. Soruya ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Görüşler	f	%
Yanlış Pozisyonlama	7	21.875
Deliklerin Tam Kapanmaması	6	18.75
2.Oktav La-Si Geçişi	4	12.50
Klarnetin Ağır Gelmesi	4	12.50
Register Geçişleri	4	12.50
El Pozisyonunu Koruyamama	2	6.25

Ses Çıkarma Güçlüğü	2	6.25
Çabuk Yorulmaları	1	3.125
Uzun Ses Çalışmalarında Zorlanma	1	3.125
Nüans Çalışmalarında Zorlanma	1	3.125
Toplam	32	100

Tablo 31 incelendiğinde, %21.87'sinin Yanlış Pozisyonlama, %18.5'sinin Deliklerin Tam Kapanmaması, %12.50'inin 2.Oktav La-Si Geçişi, %12.50'inin Klarnetin Ağır Gelmesi, %12.50'inin Register Geçişleri, %6.25'inin El Pozisyonunu Koruyamama, %6.25'inin Ses Çıkarma Güçlüğü, %3.12'sinin Çabuk Yorulmaları, %3.12'sinin Uzun Ses Çalışmalarında Zorlanma, %3.12'sinin ise Nüans Çalışmalarında Zorlanma cevabını verdiği görülmektedir.

Eğitimcilerin, 15. Soruya Verdikleri Yanıtlar İle İlgili Açık Görüşleri

- *Klarnetin perdeleri büyük ve açık olduğundan çocuklar için en büyük sorun parmaklarının delikleri tam kapatamamasıdır. Ayna karşısında çalışmak çok önemlidir. (E3)*
- *Legato çalma tekniğinde genellikle hiç zorlanılmaz. Staccato ve detache ve grupetto çalmakta genel olarak zorlanılır. (E4)*
- *İlk ses çıkartma zorluğu, doğru üfleme tekniği,2.oktav la si notası geçişi önemlidir. (E5)*
- *Klarnetin ağır gelmesi ve sağ el başparmağının reaksiyonda bulunması, alt dudağın çalma pozisyonu yüzünden bir miktar ezilmesi, üfleme esnasında baş dönmesi, duruş bozukluğu en çok görülen sorunlardır. Bu sorunların hepsi bir süre sonra doğru çalışma yöntemleriyle birlikte kendiliğinden ortadan kalkmaktadır. (E8)*
- *Nefes çalışmaları ilk etapta zorluk çıkarabilir. Uzun ses çalışmalarında nüans çalışmaları zorluk çıkarabilir. (E6)*
- *Bedenin doğru duruşunun sağlanamaması, dudak pozisyonundaki yanlış tutumların devamı, doğru yere nefes alamama, parmakları doğru konumlandıramamak diye sıralanabilir. (E11)*

4.4. Başlangıç Klarnet Eğitiminde Teknik ve Öğretici Materyallerin Kullanımına Yönelik Eğitimci Görüşleri Nelerdir?

Tablo 32: 16. Soru (Başlangıç klarnet eğitiminde en çok kullandığınız metotlar nelerdir?) ile ilgili veriler

Eğitimciler	Serge Dangain- Clarinette Hebdo	Jacques Lancelot	H. Klose	Carl Baermann	C. Rose	K. Opperman	Guy Dangain- L'ABC	Jean Noel Crocq- Le Clarinetiste Debutant	J.R. Groussain- Principes Rationnels Pour L'Etude	C. Paul Herfurth- A Tune a Dav	Giamperi	Kropseh	Florent Heau
E1	X												
E2		X											
E3		X	X										
E4			X	X	X								
E5		X	X	X		X							
E6			X	X			X						
E7							X	X	X				
E8			X					X					
E9			X										
E10			X				X						
E11			X	X						X			
E12			X				X		X				
E13			X						X				X
E14			X										
E15							X	X	X				
E16			X										
E17				X	X						X	X	

Tablo 32 incelendiğinde, 13 görüşün ortaya çıktığı görülmektedir. Bu doğrultuda en çok katılımın gerçekleştiği cevaplar sıralanmıştır. Eğitimcilerin on iki'sinin H. Klose, beş'inin Carl Baermann, beş'inin Guy Dangain- L'ABC, cevabını verdiği görülmektedir.

Tablo 33: 16. Soruya ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Görüşler	<i>f</i>	%
H. Klose	12	30.00
Carl Baermann	5	12.5
Guy Dangain- L'ABC	5	12.5
J.R. Groussain- Principes Rationnels Pour L'Etude	4	10.00
Jacques Lancelot	3	7.5
JeanNoel Crocq- Le Clarinetiste Debutant	3	7.5
C. Rose	2	5.00
Serge Dangain- Clarinette Hebdo	1	2.50
K. Opperman	1	2.50
C. Paul Herfurth- A Tune a Day	1	2.50
Giamperi	1	2.50
Kroepsch	1	2.50
Florent Heau	1	2.50
Toplam	40	100

Tablo 33 incelendiğinde, %30.00'unun H. Klose, %12.5'inin Carl Baermann, %12.5'inin Guy Dangain-L'ABC, %10.00'unun J.R. Groussain-Principes Rationnels Pour L'Etude, %7.5'inin Jacques Lancelot, %7.5'inin JeanNoel Crocq-Le Clarinetiste Debutant, %5.00'inin C. Rose, %2.5'inin Serge Dangain- Clarinette Hebdo, %2.5'inin K. Opperman, %2.5'inin C. Paul Herfurth- ATune a Day, %2.5'inin Giamperi, %2.5'inin Kroepsch, %2.5'inin ise Florent Heau cevabını verdiği görülmektedir.

Tablo 34: 17. Soru (Başlangıç klarnet eğitiminde en çok kullandığınız teknik kitaplar nelerdir?) ile ilgili veriler

Eğitinciler	Guy Dangain- L'ABC	J.R. Groussain- Principes Rationnels Pour L'Etude	JeanNoel Crocq-Le Clarinetiste Debutant	H. Klose	Jacques Lancelot	Carl Baermann	K. Opperman	Rurh Bonetti- Enjoy Playing The Clarinet	Wiedmann	C. Rose	Giamperi	Kroepsch	Florent Heau
E1	X												
E2	X	X	X										
E3			X	X	X								
E4				X		X							
E5						X	X						
E6	X			X		X							
E7	X												

E8			X	X		X		
E9							X	
E10		X			X			
E11			X			X	X	X
E12	X	X		X				
E13								X
E14			X				X	
E15	X							
E16								
E17				X			X	X

Tablo 34 incelendiğinde, 14 farklı görüşe ulaşılmıştır. Bu görüşler doğrultusunda en çok katılım sağlanan görüşler sırasıyla verilmiştir. Yedi eğitimcinin H. Klose, buna yakın olarak altı eğitimcinin ise Guy Dangain- L'ABC, cevabını verdiği görülmektedir.

Tablo 35: 17. Soruya ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Görüşler	<i>f</i>	%
H. Klose	7	20.00
Guy Dangain- L'ABC	6	17.14
Carl Baermann	5	14.28
JeanNoel Crocq-Le Clarinettiste Debutant	3	8.57
Jaques Lancelot	3	8.57
K. Opperman	3	8.57
J.R. Groussain- Principes Rationnels Pour L'Etude	2	5.71
Wiedemann	1	2.85
C. Rose	1	2.85
Giamperi	1	2.85
Kroespsch	1	2.85
Florent Heau	1	2.85
Ruth Bonetti- Enjoy Playing The Clarinet	1	2.85
Toplam	35	100

Tablo 35 incelendiğinde, 14 görüşün belirlendiği görülmektedir. Bu görüşler doğrultusunda eğitimcilerin verdiği cevapların en yüksek yüzdeler oranların sıralaması yapılmıştır. Eğitimcilerin %20.00'sinin H. Klose, buna yakın bir oranla da, %17.14'ünün Guy Dangain-L'ABC, cevabını verdiği görülmektedir.

Tablo 36: 18. Soru (Başlangıç klarnet eğitiminde önerdiğiniz repertuvar/albumler nelerdir?) ile ilgili veriler

Eğitmciler	Başlangıç Seviyesi Etüt, Sonat, Konçerto	ABRSM Grade-1 Kitabı	La Clarinette Clasique	Öğrenci Seviyesine Göre Değişmektedir	J. Rueff – A la Maniere de Cing Pieces –	C. Debussy - Petite Piece	C.M von Weber - Petite Fantasia	H. Klose -Oberon	Jean-Noël Crocq – Le Clarinettiste Débutant	Big Book of Disney Songs. -Hal Leonard corp	Paul Meyer François – Rene Duchable (Brahms Sonates Op.120 / Weber Grand Duo Concertant Op.48	Classical music for children: 25 easy pieces for clarinet and piano	Küçük Piyano Eşlikli Eserler	Önermiyorum
E1	X													
E2		X												
E3														X
E4			X											
E5	X													
E6				X										
E7					X	X	X	X						
E8	X								X					
E9										X				
E10											X			
E11														
E12			X									X		
E13	X													
E14				X										
E15					X	X	X	X						
E16													X	
E17													X	

Tablo 36 incelendiğinde, 14 görüş saptanmıştır. Bu görüşler doğrultusunda en fazla tercih edilen görüşün dört eğitmenin katılım sağlamış olduğu başlangıç seviyesi etüt, sonat, konçerto sonrasında iki eğitmenin La Clarinette Clasique, iki eğitmenin öğrenci seviyesine göre değişmektedir, iki eğitmenin J. Rueff – A la Maniere de Cing Pieces, iki eğitmenin C. Debussy - Petite Piece, iki eğitmenin

C.M von Weber - Petite Fantasia, iki eğitimcinin H. Klose –Oberon, iki eğitimcinin küçük piyano eşlikli eserler, cevabını verdiği görülmektedir.

Tablo 37: 18. Soruya ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Görüşler	f	%
Başlangıç Seviyesi Etüt, Sonat, Konçerto	4	16.66
La Clarinette Clasique	2	8.33
Öğrenci Seviyesine Göre Değişmektedir	2	8.33
J. Rueff – A la Maniere de Cing Pieces	2	8.33
C. Debussy - Petite Piece	2	8.33
C.M von Weber - Petite Fantasia	2	8.33
H. Klose -Oberon	2	8.33
Küçük Piyano Eşlikli Eserler	2	8.33
ABRSM Grade-1 Kitabı	1	4.16
Jean-Noël Crocq – Le Clarinettiste	1	4.16
Débutant		
Big Book of Disney Songs. -Hal Leonard corp	1	4.16
Paul Meyer François – Rene Duchable (Brahms Sonates Op.120 / Weber Grand Duo Concertant Op.48	1	4.16
Classical music for children: 25 easy pieces for clarinet and piano	1	4.16
Önermiyorum	1	4.16
Toplam	24	100

Tablo 37 incelendiğinde, 14 görüş saptanmıştır. Bu yüzden en çok katılım sağlanan görüşlerin sıralaması yapıldığında, eğitimcilerin %16.66'sının başlangıç seviyesi etüt, sonat, konçerto, %8.33'ünün La Clarinette Clasique, %8.33'ünün öğrenci seviyesine göre değişmektedir, %8.33'ünün J. Rueff – A la Maniere de Cing Pieces, %8.33'ünün C. Debussy - Petite Piece, %8.33'ünün C.M von Weber - Petite Fantasia, %8.33'ünün H. Klose –Oberon, %8.33'ünün küçük piyano eşlikli eserler, cevabını verdiği görülmektedir.

Eğitimcilerin, 18. Soruya Verdikleri Yanıtlar İle İlgili Açık Görüşleri

- *Başlangıç seviyesinde eser çalacak düzeye gelmek uzun bir yol. (E3)*
- *Kolay çalınabilecek etütler, sonatlar ve konçertolar önermekteyim. (E5)*

- Öğrencinin klarneti sevip feyz alacağı konçertoların icra edildiği albümler diyebilirim. Bir örnek vermem gerekirse; Paul Meyer François – Rene Duchable Brahms Sonates Op.120 / Weber Grand Duo Concertant Op.48. (E10)
- Piyanolu kolay parçalar seçilebilir. (E17)
- H. Klose Method, küçük piyanolu parçalar önerilebilir. (E16)

Tablo 38: 19. Soru (Başlangıç klarnet eğitiminde öğrencinin üzerinde önemle etkisi olduğunu düşündüğünüz eser/eserler nelerdir?) ile ilgili veriler

Eğitimciler	Serge Lancer: Vacances	Gabriel Pierné-"Piece"- Serenade	Öğrenciye Seviyesine Göre Değişmektedir.	Mozart Eserleri	Brahms klarnet sonat 1-2	Weber op. 73, 74 konçerto	Saint Saens sonat	X. Lefevre: Sonate.	D.Milhaud: Petit Concert	Gam Çalışmaları, Etüt Kitapları	C. Debussy - Petite Piece	C.M von Weber - Petite Fantasie	H. Klose - Oberon	Ameller – Andantino	N. Gallon – cantabile	Schumann A little piece	Gluck- Aria	Bizet- Habanera	Schubert-la pastorella	Witold Lutovski-Dance Preludes	E. Bozza-"Idvile"	Poulenc- Sonate	
E1				X																			
E2			X																				
E3	X	X																					
E4				X	X	X	X																
E5				X				X	X														
E6										X													
E7											X	X	X										
E8				X																			
E9														X	X								
E10			X																				
E11				X	X	X		X								X	X	X	X	X			
E12											X											X	
E13				X																			
E14										X													
E15											X	X	X										
E16										X													
E17				X	X	X	X																X

Tablo 38 incelendiğinde, 22 görüş saptanmıştır. Bu sonuç doğrultusunda, en çok katılımın gerçekleştiği görüşler ön plana çıkmaktadır. Altı eğitimcinin Mozart Eserleri, üç eğitimcinin Gam Çalışmaları, Etüt Kitapları, üç eğitimcinin Brahms klarnet sonat 1-2, üç eğitimcinin Weber op. 73, 74 konçerto, üç eğitimcinin C. Debussy - Petite Piece, cevabını verdiği görülmektedir. Eğitimcilerin küçük bir kısmının da diğer saptanan görüşleri desteklediği görülmektedir.

Tablo 39: 19. Soruya ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Görüşler	f	%
Mozart Eserleri	6	15.00
Gam Çalışmaları, Etüt Kitapları	3	7.5
Brahms klarinet sonat 1-2	3	7.5
Weber op. 73, 74 konçerto	3	7.5
C. Debussy - Petite Piece	3	7.5
C.M von Weber - Petite Fantasia	2	5.00
H. Klose – Oberon	2	5.00
X. Lefevre: Sonate.	2	5.00
Öğrenciye Seviyesine Göre Değişmektedir	2	5.00
Saint Saens sonat	2	5.00
Serge Lancen: Vacances	1	2.5
Gabriel Pierne-“Piece”- Serenade	1	2.5
Ameller – Andantino	1	2.5
N. Gallon – cantabile	1	2.5
Schumann A little piece	1	2.5
Gluck- Aria	1	2.5
Bizet- Habanera	1	2.5
Schubert-la pastorella	1	2.5
Witold Lutovski-Dance Preludes	1	2.5
E. Bozza-“Idylle”	1	2.5
Poulenc- Sonate	1	2.5
D.Milhaud: Petit Concert	1	2.5
Toplam	40	100

Tablo 39 incelendiğinde, 22 görüş saptanmıştır. Bu doğrultuda en çok katılım sağlanan görüşlerin yüzdeler sıralaması yapıldığında, eğitimcilerin %15.00’inin Mozart Eserleri, %7.5’inin Gam Çalışmaları, %7.5’inin Etüt Kitapları, %7.5’inin Brahms klarinet sonat 1-2, %7.5’inin Weber op. 73, 74 konçerto, %7.5’inin C. Debussy - Petite Piece, cevabını verdiği görülmektedir.

Tablo 40: 20. Soru (Başlangıç klarnet eğitiminde öğrencinin üzerinde önemle etkisi olduğunu düşündüğünüz etüt/etütler nelerdir?) ile ilgili veriler

Eğitimciler	Jacques Lancelot	Guy Dagain L'ABC	Gourassain	Noel Crook A. Peier Le Debutant Clarinetiste	H. Klose	Carl Baermann	Sonarite Etütler	Ulysse Delécluse “Vingt Études Faciles”	Paul Jeanjean “Études Progressives et Mélodiques. 1. Cilt	Vincenzo Gambaro “20 Caprices”	Bernard Rose “26 Etudes d’après Mazas et Kreutzer”	Eugène Bozza “Douze Études”	Claude Crousier “20 Etudes Progressives”	Pierre Montreulle 8 etudes
E1	X													
E2	X	X	X	X										

E3	X		X	X						
E4					X					
E5				X	X	X	X	X	X	X
E6		X								
E7	X									
E8			X	X						
E9	X									
E10	X	X	X	X						
E11								X		X
E12	X		X							
E13	X			X	X			X		
E14	X			X	X					
E15										
E16				X						
E17				X				X		

Tablo 40 incelendiğinde, 14 görüş saptanmıştır. Bu görüşler doğrultusunda en fazla tercih edilen görüşün dokuz eğitimcinin katılım sağlamış olduğu, Jacques Lancelot cevabı yer almaktadır. Sonrasında sekiz eğitimcinin H. Klose cevabını verdiği görülmektedir.

Tablo 41: 20. Soruya ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Görüşler	<i>f</i>	%
Jacques Lancelot	9	23.07
H. Klose	8	20.51
Noel Crock A. Perier Le Debutant Clarinetiste	5	12.82
Bernard Rose “26 Etudes d’apres Mazas et Kreutzer”	4	10.25
Guy Dangain L’ABC	3	7.69
Ulysse Delécluse “Vingt Études Faciles”	2	5.12
Gourassain	1	2.56
Carl Baermann	1	2.56
Sonarite Etütler	1	2.56
Paul Jeanjean “Etudes Progressives et Mélodiques.	1	2.56
Vincenzo Gambaro “20 Caprices”	1	2.56
Eugéne Bozza “Douze Études”	1	2.56
Claude Crousier “20 Etudes Progressives”	1	2.56
Pierre Montreuille 8 etudes	1	2.56
Toplam	39	100

Tablo 41 incelendiğinde, birçok sonuca ulaşılmıştır. Bu yüzden en çok katılım sağlanan görüşlerin yüzdeler sıralaması yapıldığında, eğitimcilerin %23.07'sinin Jacques Lancelot, %20.51'inin ise H. Klose cevabını verdiği görülmektedir.

Eğitimcilerin, 20. Soruya Verdikleri Yanıtlar İle İlgili Açık Görüşleri

- *Çoğunlukla sonarite etütleri müzikal gelişimleri açısından etkili olmaktadır. (E3)*
- *Hyacinthe Klose “Exercices Journaliers”, Ulysse Delécluse “Vingt Études Faciles”, Paul Jeanjean “Etudes Progressives et Mélodiques. 1. Cilt”, Vincenzo Gambaro “20 Caprices”, Bernard Rose “26 Etudes d’apres Mazas et Kreutzer”, Eugéne Bozza “Douze Études”, Claude Crousier “20 Etudes Progressives” (E5)*

Tablo 42: 21. Soru (Çalıştığınız kurumda başlangıç klarnet eğitiminde mevcut müfredat değerlendirildiğinde hangi yönlerini eksik görüyorsunuz?) ile ilgili veriler

Eğitimciler	Eksik Görüyorum	Eksik Görmüyorum
E1		X
E2	X	
E3		X
E4	X	
E5	X	
E6		X
E7		X
E8		X
E9	X	
E10	X	
E11	X	
E12		X
E13	X	
E14		X
E15		X
E16		X
E17	X	

Tablo 42 incelendiğinde, dokuz eğitimcinin eksik görmüyorum, sekiz eğitimcinin ise eksik görüyorum cevabını verdiği görülmektedir.

Tablo 43: 21. Soruya ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Görüşler	<i>f</i>	%
Eksik Görmüyorum	9	52.94
Eksik Görüyorum	8	47.06
Toplam	17	100

Tablo 43 incelendiğinde, %52.94'ünün eksik görmüyorum cevabını verdiği görülürken %47.06'sını ise eksik görüyorum cevabı görülmektedir.

Eğitimcilerin, 21. Soruya Verdikleri Yanıtlar İle İlgili Açık Görüşleri

- *Her şeyi eksik şu anda, yeni müfredat yazıldı. Umarım onun sonuçları daha iyi olur, daha uygulanmaya başlanmadı. (K2)*
- *Her şey eksik, kaldı ki müfredat değişim sürecinde ve açıkçası değerlendirilemeyecek düzeyde sıkıntılı bir durumda. Ses çalışmaları 3. Oktav do sesinden başlıyorum yapamayacağım...(K4)*
- *Güncel repertuvar takip edilmeli ve yeni eserler eklenmeli. (K5)*
- *Müfredatlar yeterince güncel değil. (K9)*
- *Bulduğum kurumda müfredat konusunda eksiklik bulunmaktadır. Türk Müziği ve Batı Müziği eğitimi mevcut olduğundan dolayı müfredat konusunda Türk müziği için ayrı Batı müziği için ayrı müfredat hazırlanması gerekmektedir. (K10)*
- *Çalıştığım kurumda mevcut olan bir müfredat yok. (K11)*
- *Mutlaka eksikler vardır. En iyisi yapmış olsanız da sanat ve müzik her zaman gelişime ve yeniliğe açıktır. Kişiler bu açıklığa izin vermelidir ve yenilikleri eklemelidir. Yazdığımız müfredatı uygulayabilmekte ayrı bir hünerdir. Yazıp fakat uygulayamaz iseniz eksiklik olur. Bilimsellik, ödün vermeden bilimin peşinden gitmektir. (K13)*
- *Çalıştığım zamandaki müfredatı baz aldığımda ilk başlangıç için müfredatın ağır olduğunu düşünüyordum, teknik ağırlık dışında daha çok ton, entonasyon, üzerinde çalışmalarında ağırlık kazanması gerektiği kanaatindeyim. (K17)*

Tablo 44: 22. Soru (Klarnet bakımında kullandığınız ve önerdiğiniz malzemeler nelerdir?) ile ilgili veriler

Eğitmciler	Mikrofiber Dış Bez	Güderi Bezi	Mantar Yağı	Vida Yağı	İç Temizleme Bezi	Küçük Tornavida	Badem Yağı	Güderi Nemi İçin İnce Kağıt	Gümüş Parlaticı	Küçük Fırça
E1	X		X	X	X					
E2		X								
E3	X				X					
E4	X		X		X	X				
E5							X			
E6	X				X					
E7	X				X					
E8	X		X		X					
E9	X		X		X	X				
E10	X				X					
E11	X		X		X		X			
E12	X		X		X			X	X	
E13	X		X		X	X				X
E14	X		X		X	X				
E15	X				X					
E16					X			X		
E17				X		X				

Tablo 44 incelendiğinde, on dört eğitimcinin iç temizleme bezi, on üç eğitimcinin mikrofiber dış bez, sekiz eğitimcinin mantar yağı, beş eğitimcinin küçük tornavida, iki eğitimcinin vida yağı, iki eğitimcinin badem yağı, güderi nemi için ince kağıt, gümüş parlaticı, küçük fırça, güderi bezi, iki eğitimcinin güderi bezi için ince kağıt, bir eğitimcinin gümüş parlaticı, bir eğitimcinin küçük fırça, bir eğitimcinin ise güderi bezi cevabını verdiği görülmektedir.

Tablo 45: 22. Soruya ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Görüşler	<i>f</i>	%
İç Temizleme Bezi	14	28.57
Mikrofiber Dış Bez	13	26.53
Mantar Yağı	8	16.32
Küçük Tornavida	5	10.20
Vida Yağı	2	4.08

Badem Yağı	2	4.08
Güderi Nemi İçin ince Kağıt	2	4.08
Gümüş Parlaticı	1	2.04
Küçük Fırça	1	2.04
Güderi Bezi	1	2.04
Toplam	49	100

Tablo 45 incelendiğinde, %28.57'sinin iç temizleme bezi, %26.53'sinin mikrofiber dış bez, %16.32'sinin mantar yağı, %10.20'sinin küçük tornavida, %4.08'inin vida yağı, %4.08'inin badem yağı, %4.08'inin güderi nemi için ince kağıt, %2.04'ünün gümüş parlaticı, %2.04'ünün küçük fırça, %2.04'ünün ise güderi bezi cevabını verdiği görülmektedir.

Eğitimcilerin, 22. Soruya Verdikleri Yanıtlar İle İlgili Açık Görüşleri

- *Standart bg marka klarnet iç temizlik bezi dışını düzenli olarak temizlemek için perdeleri çizmeyecek yumuşak bir pamuklu bez mantarlar için gres stick ve saatçi küçük karbon tornavida yeterli olacaktır (tornavidayı sadece vidaları düşecek kadar fazla gevşediği zaman kullanmaları gerektiğini dikkatlice anlatıyorum). (E4)*
- *Bezler, Badem yağı, yeni güderiler, güderi takmak ve çıkarmak için aparatlar. (E5)*
- *Klarnet bakımında öncelikle temizlik en önemli adım olduğundan yumuşak yapıda ve emici iç ve dış temizlik bezleri edinilmelidir. Mikrofiber yapıdaki bezler idealdir. Her çalışmanın hemen sonrasında mutlaka iç temizlik ve dış temizlik detaylı şekilde yapılmalıdır. İhtiyaç duydukça klarnetin parçalarının birleşme yerlerindeki mantarların yağlanması gerekir. Bu amaçla üretilmiş klarnet mantar yağları veya vazelin kullanılabilir. Yine her kullanımdan sonra perdelerdeki güderi pedlerde ıslaklık kalmamasına dikkat etmek gerekir. Güderilerin nemini almak için ince ve emici bir kağıt (bu işin için üretilmiş kağıtlar olduğu gibi ekonomik olması adına sigara kağıdı) kullanılabilir. Belli aralıklarla da özellikle gümüş kaplama mekanik aksama sahip klarnetlerin perdelerindeki kararmalara karşı gümüş parlaticılı bezler kullanılabilir. (E12)*

- Mikrofiber iç ve dış temizlik bezleri, mantarların kurumasını engelleyecek krem/jel vb. malzemeler ve kulak çubuğu. (E8)
- Klarnet iç silme bezi, perdelerin altındaki suları almak için sigara kağıdı önermekteyim. (E16)

Tablo 46: 23. Soru (Klarnet bakımında kullandığımız malzemelerin kullanımı ile ilgili önerileriniz nelerdir?) ile ilgili veriler

Eğitmciler	Mantarlar İhtiyaç Halinde Yağlanmalı	Vida ve Yaylar Düzenli Yağlanmalı	Temizleme Bezlerinin Sterilize Edilmesi	Ağızlıkların Sterilize Edilmesi	İç Silme Bezinin Çalgı ile Aynı Yerde Olmaması	Tornavidanın Sadece Gerekli Durumlarda Kullanılması	Perdelerin Düzenli Olarak Silinmesi	Çalgı İçinin Islak Kalmaması	Gümüş Parlatıcısında Aşırıya Kaçılmamalı	Islanan Güdülerin İnce Bir Kağıtla Temizlenmesi
E1	X	X								
E2			X	X						
E3					X					
E4						X				
E5	X						X			
E6			X							
E7			X							
E8	X									
E9	X							X		
E10								X		
E11	X		X							
E12			X						X	
E13				X						
E14	X	X								
E15			X							
E16			X							X
E17			X		X					

Tablo 46 incelendiğinde, yedi eğitiminin temizleme bezlerinin sterilize edilmesi, altı eğitiminin mantarlar ihtiyaç halinde yağlanmalı, iki eğitiminin vida ve yaylar düzenli yağlanmalı, iki eğitiminin ağızlıkların sterilize edilmesi, iki eğitiminin iç silme bezinin çalgı ile aynı yerde olmaması, iki eğitiminin çalgı içinin ıslak kalmaması, bir eğitiminin tornavidanın sadece gerekli durumlarda kullanılması, bir eğitiminin perdelerin düzenli olarak silinmesi, bir eğitiminin

gümüş parlaticısında aşırıya kaçılmamalı, bir eğitimcinin ise ıslanan güderilerin ince bir kağıtla temizlenmesi cevabını verdiği görülmektedir.

Tablo 47: 23. Soruya ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Görüşler	f	%
Temizleme Bezlerinin Sterilize Edilmesi	8	30.76
Mantarlar İhtiyaç Halinde Yağlanmalı	6	23.07
Vida ve Yaylar Düzenli Yağlanmalı	2	7.69
Ağızlıkların Sterilize Edilmesi	2	7.69
İç Silme Bezinin Çalgı ile Aynı Yerde Olmaması	2	7.69
Çalgı İçinin Islak Kalmaması	2	7.69
Tornavidanın Sadece Gerekli Durumlarda Kullanılması	1	3.84
Perdelerin Düzenli Olarak Silinmesi	1	3.84
Gümüş Parlaticısında Aşırıya Kaçılmamalı	1	3.84
Islanan Güderilerin İnce Bir Kağıtla Temizlenmesi	1	3.84
Toplam	26	100

Tablo 47 incelendiğinde, 30.76'sının temizleme bezlerinin sterilize edilmesi, 23.07'sinin mantarlar ihtiyaç halinde yağlanmalı, %7.69'unun vida ve yaylar düzenli yağlanmalı, %7.69'unun ağızlıkların sterilize edilmesi, %7.69'unun iç silme bezinin çalgı ile aynı yerde olmaması, %7.69'unun çalgı içinin ıslak kalmaması, %3.84'ünün tornavidanın sadece gerekli durumlarda kullanılması, %3.84'ünün perdelerin düzenli olarak silinmesi, %3.84'ünün gümüş parlaticısında aşırıya kaçılmamalı, %3.84'ünün ise ıslanan güderilerin ince bir kağıtla temizlenmesi cevabını verdiği görülmektedir.

Eğitimcilerin, 23. Soruya Verdikleri Yanıtlar İle İlgili Açık Görüşleri

- *Enstrüman her kullanımdan sonra mutlaka silinmelidir. Açık bekletilmemelidir. Mantarlar birkaç günde bir yağlanmalı, vida ve yayları temiz tutularak senede 2-3 kez yağlanmalıdır. (E1)*

- *Güderi bez ve temizleme bezleri, çalgının hijyeninin iyi yapılması, özellikle ağızlıkların düzenli sterilize edilmesi önemlidir. (E2)*
- *İç temizliği yaptığımız bezi klarnetle birlikte kutuya koymamayı öneriyorum. Kutunun dışındaki bir gözde durması daha iyi çünkü nemli bez gümüşlerin kolay kararmasını sağlıyor. Bunun dışında hijyen çok önemlidir. (E3)*
- *Tornavida kullanmaktan kaçınmaları gerektiğini (sadece emin oldukları ve tekrarlayan gevşeme problemi yaşadıkları vidalarda kullanmalarına izin veriyorum tamire gidinceye kadar) Mantarların bakımı ve düzenli yağlanması ile ilgili bilgi veriyorum. Çalgının ısı değişimine maruz kalmaması gerektiğini ve çalışmadıkları zamanlarda klarnetlerini stant ya da masa üzerinde nasıl zarar vermeden bırakabileceklerini ve benzer ayrıntıları ilk hafta anlatıyorum. (E4)*
- *Her ay düzenli olarak 1 kere klarnetin durumu gözden geçirilerek gerekli bakımlar yapılmalı. Perdelerdeki el kirlerinin temizlenmesi, mantarların yağlanması vb. (E5)*
- *Klarnet temizleme bezlerini hijyenik tutmak önemlidir. Kamışları da saklama kutularından çıkarır ve takarken ince ve narin olan üst kısmına zarar vermeden kullanmaya dikkat etmek gerekir. (E7)*
- *Mikrofiber iç ve dış temizlik bezlerinin markası önemli değil, çalgının kendisine zarar vermeyecek bir malzeme olması önemlidir. Mantarların kurummasını engellemek için çalgıya uygun tasarlanmış mantar yağları (cork grease) dışında kokusuz vazelin ya da tencerede kaynatılıp suyu buharlaştırılmış kuyruk yağı kullanılabilir. Ağızlık kısmının temizliği için bez yerine mutlaka kulak çubukları kullanmak gerektiğini düşünüyorum (bu parçanın bakalit olması nedeniyle aşınmaması adına). (E8)*
- *Klarnet silme bezini sıklıkla kullanmak klarnetin içini ıslak bırakmamak gerekir. Mantar yağını ise ihtiyaç haricinde kullanmak gövdelerin birbirine tutunamamasına neden olabilir. (E9)*
- *Temizleme bezleri sık sık yıkanmalıdır. Özellikle iç temizleme bezi sürekli olarak tükürükle temas ettiğinden bakteri üremesi açısından elverişlidir. Belli aralıklarla iç temizleme bezinin yenilenmesi de hijyen açısından faydalı olacaktır. Parlatma bezi veya gümüş parlaticı kullanırken aşırıya kaçmamak gerekir. Ürünü fazla miktarda uygulamak veya aynı nokta üzerinde çok fazla durmak perdelerin üzerindeki gümüş kaplamanın incelmesine hatta aşınmasına neden olabilir. (E12)*

- *Düzenli temizlenmesi ve yağlanması, yıllık bakım ve reglaj ayarlarının yapılması gerekmektedir. (E14)*

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

4.1. Başlangıç Klarnet Eğitiminde Öğrencinin Fiziksel Uygunluğu ve Klarnet Seçimi ile İlgili Eğitimci Görüşleri İncelendiğinde;

Eğitimcilerin klarnet eğitimine başlama yaşı ile ilgili bulgulara bakıldığında, eğitimcilerin çoğunun klarnet eğitimine 10-11 yaş aralığında uygun olduğu görüşü ağırlık kazanmıştır. Bu görüşün temel nedeni olarak 10-11 yaşın fiziksel olarak klarneti taşıyabilme, motor becerilerinin gelişmesi ve süt dişlerinin değişiminin gerçekleşmesi doğrultusunda başlangıç klarnet eğitiminin bu yaşlarda verilebileceği düşünülmektedir. Bu sonuçla çelişen farklı bulgu içeren (Soğukçam, 2007) çalışmasında 13-14 yaş aralığının klarnet eğitimine başlamanın uygun olabileceği sonucuna varıldığı görülmektedir. Bu çalışma lise düzeyi öğrenciler üzerinden gerçekleştirildiği için en küçük yaş grubunun 15 olması nedeniyle 13-14 yaş aralığında başlangıç klarnet eğitimine sahip olmaları, lise düzeyinde fayda sağlayacağından dolayı tercih edildiği düşünülmüştür.

Klarnete başlama kriterlerinde öğrencilerin fiziksel özellikleri ve yeterliliklerinin neler olması konusunda ilgili bulgulara bakıldığında, eğitimcilerin birçoğu diş yapısının dikkat edildiği görüşü en başta gelmektedir. Ardından buna yakın cevap olan, el parmak yapısına dikkat edildiği görüşünün de eğitimciler tarafından verilen cevaplar arasında olduğu görülmektedir. Üflemeli çalgılarda eğitimcilerin çalgıya başlamadan önce en çok dikkat ettiği konular arasında ağız, diş, yapısının uygunluğu (Soğukçam; 2007) gelmektedir. Araştırmada elde edilen veriler bu görüş ile örtüşmektedir. Bu konu özellikle kamışlı çalgılarda, kamışa ve ağızlığa uygulanan baskının dişler sayesinde gerçekleşmesi nedeniyle daha büyük önem kazanmaktadır. Aynı şekilde eğitimcilerin el yapısının uygunluğu konusunda da hem fikir oldukları görülmektedir. Bunun nedeni ise çalgı eğitiminin doğası gereği

eğitimin sorunsuz işlemesi için el ve parmak yapılarının çalgıya uygun olması klarnet eğitimi başlangıcında ğrenci seçiminde önem kazanan bir konu olduğu söylenbilir.

Öğrenci seçimlerinde dudak-diş el yapısına bakıldığında nelere dikkat edilmeli ile ilgili bulgular incelendiğinde, en çok dişlerin yamuk ve eksik olmamasına ardından gelen yakın görüş ise, dudakların çok ince veya kalın olmamasına önemle dikkat edildiği görülmektedir. Öğrenci seçiminde öğrencilerin dişlerinin yamuk olmamasına ve n dişlerde eksiklik olmamasına dikkat edilir. Bunun temel nedeni ise, ön dişlerin ağızlık üzerinde tam yerleşememesi ve bu doğrultuda üflerken zorluk çıkarabileceği düşünülmektedir. Aynı şekilde dudakların ince veya kalın olmamasının nedeni ise, özellikle alt dudağın ince olması düşünüldüğünde, alt dişler ve kamyş arasında konumlanacağı için alt dişleri rtmede yetersiz kalabileceği düşünülmektedir. Alt dudağın kalın ve etli olması ise kamışa fazla baskı yapabilmesi durumunda ses çıkarmanın gleşebileceği düşünülmektedir.

Başlangıç klarnet seçiminde kriterleriniz nelerdir ile ilgili bulgular incelendiğinde; eğitimcilerin belli başlı marka ve model nerileri ön plandadır. Günümüze kadar ulaşan klarnet kültürü ve literatüre bakıldığında en büyük ilgi ve beğenin bu markalar üzerinde yoğunlaşması kişileri yönlendirmek adına önemli sayılmaktadır. Marka ve model dışında klarnet seçimi ile ilgili verilen kriterler doğrultusunda, öğrencilerin bütçesiyle orantılı, entonasyonunda ve mekanizmasında sıkıntı olmayan klarnetlerin de tercih edilebileceği sonucuna varılmaktadır. Çünkü entonasyon ve mekanizmadaki sorunların klarnet çalarken, yeni başlayan bir ğrenci için motivasyon ve performans düşüklüğüne neden olabileceği düşünülmektedir. Yapılan araştırmalara (Demire, 2010; Cankurtaran, 2020) bakıldığında; Buffet, ve Yamaha marka klarnetlerin yapılan anket sonucunda daha çok tercih edildiği görülmektedir. Bu sonuç doğrultusunda yapılan araştırmaların, marka ve model nerileri düşünüldüğünde birbirini destekler nitelikte olduğu görülmektedir.

Eğitimcilerin başlangıç klarnet eğitiminde kaç numara kamış kullanılmalıdır sorusuna karşılık dört sonuç elde edilmiştir. Ulaşılan verilere göre 2 numara kamışın daha çok tercih edildiği görülmektedir. Bu doğrultuda başlangıç klarnet eğitimi düşünüldüğünde elde edilen sonuçlar işığında 2 numara kamışın tercih edilmesinin en büyük nedeni başlangıç düzeyindeki bir öğrencinin dudaklarının ve nefes ile ilgili gelişiminin 2 numara kamış için yeterli düzeyde olmasıdır. Daha ince bir kamışla,

doğru çalışmalarla gelişim sağlandığında ihtiyaç halinde kamaş numarası arttırılabilmektedir. Eđitimcilerin bir kısmı da 2,5 ve 1,5 numara kamaşın uygun olabileceği dűřüncesindedir. Bu dűřüncenin oluşması ise her öğrencinin değişim ve gelişim düzeyinin farklı olmasıdır. Bu sonuçla çelişen farklı bulgu içeren (Cankurtaran, 2020) alışmasında, 3, 3.5 ve 4 numara kamaşların daha çok tercih edildiği sonucuna varmıştır. Fakat araştırmada elde edilen sonuçlar eğitimcilerin kullandığı kamaş numaralarını kapsamaktadır. Başlangıç klarnet eğitiminde kullandıkları kamaş numaralarının farklı olduğu dűřünölmektedir.

4.2. Başlangıç Klarnet Eğitiminde Duruş-Tutuş-Üfleme Tekniklerinin Öğretimine Yönelik Eğitimci Görüşleri İncelendiğinde;

Klarnet eđitiminin bařında gelen duruř-tutuř-üfleme tekniđi kaç ders saati sonunda tamamlanmalıdır ile ilgili bulgular incelendiđinde; sorusuna gelen cevaplar üzerine beř farklı sonuca ulařılmıřtır. Eđitimcilerin çođunun 3-5 ders saatinde tamamlanacađı dűřüncesinde iken, eđitimcilerin buna yakın bir kısmı da 6-8 ders saatinde tamamlanacađı dűřüncesindedir. Duruř-tutuř-üfleme eđitimi dűřünöldüğünde aslında öđrenciye göre deđişiklik gösterebilen bir süreçtir. Fakat genel olarak bakıldıđında çok büyük zaman almayan ve öđretiminin kısa sürede sađlanabileceđi dűřünölen teknikler arasında yer aldıđı dűřünölmektedir.

Üfleme tekniğinin öğretilmesinde ağızlıkla üfleme tekniğinin kullanımı ile ilgili bulgular incelendiğinde eğitimcilerin birçoğunun kullanımını cevabını verdiği görölmektedir. Bunun nedeni ise klarnetten, bütün halinde iken ses çıkarmanın daha zor olabileceğinin dűřünölmesidir. Bu sonuçla örtüşen bulgu içeren (Dođan, 2019) alışmasında, sadece ağızlıkla üfleme tekniğini kullanan eğitimcilerin çoğunlukta olduğu sonucuna ulaştığı görölmektedir.

Klarnet eğitiminde ilk olarak hangi seslerle başlanmalıdır ile ilgili bulgulara bakıldığında; eğitimcilerin birçoğunun açık sol sesini tercih ettiği görölmektedir. Açık sol sesi ile başlamanın daha uygun olduğu savunulmaktadır. Eğitimcilerin bir kısmının ise do sesi ve mi sesini tercih ettiği görölmektedir. Açık sol sesi ile

başlamanın başlıca nedeni, parmakların hiçbir deliği kapatmaması ve öğrencinin sadece üfleme hedefleyerek ses elde etmeye odaklanmasını sağlamaktır.

Üfleme tekniği eğitiminde uzun ses çalışmalarında nelere dikkat edilmelidir ile ilgili bulgular incelendiğinde; eğitimcilerin birçoğunun entonasyana dikkat edilmesi gerektiğini, bir kısmının ise seslerin stabil olması ve doğru pozisyonlamanın sağlanması üzerinde durduğu görülmektedir. Uzun ses çalışmaları, diyafram geliştirme, seslerin stabil olması gibi becerilerin kazanılabilmesi doğrultusunda çok büyük bir öneme sahiptir. Uzun ses çalışırken entonasyona dikkat edilmelidir. Çünkü entonasyon, hızlı pasajlarda gelişebilecek bir konu olmadığı için uzun ses üflerken entonasyona odaklanmanın daha kolay olacağı düşünülmektedir. Yapılan çalışmaya (Demirbaş, 2015) bakıldığında, çalışmanın konusunun diyafram üzerine olması dolayısıyla uzun ses çalışmalarının önemli olduğu savunulmuştur. Fakat derinlemesine bir araştırma yapılmadığından, uzun ses çalışmalarında nelere dikkat edilmelidir sorusuna yer verilmediği görülmektedir.

Üfleme tekniği öğretmek amaçlı görsel materyallerin kullanımı ile ilgili bulgular incelendiğinde; eğitimcilerin birçoğunun gösterip yaptırma yöntemini kullandıkları vurgulanmaktadır. Bazı eğitimcilerin ise görsel materyal kullandıkları da görülmektedir. Materyaller her zaman yeterli olmayabilir. Fakat gösterip yaptırma tekniği, öğrencinin taklit yeteneğiyle birleşince daha hızlı sonuç verebildiği düşünülmektedir. Bu yüzden gösterip yaptırma tekniği eğitimciler için büyük öneme sahiptir.

Diyafram nefesini örneklerle ve benzetmelerle anlatmak isterseniz ne gibi örnekler verirdiniz ile ilgili bulgular incelendiğinde; eğitimcilerin birçoğunun karın şişirme ve balon şişirme örneği verdiği görülmektedir. Bu sonucun temel nedeni diyaframımızın karın bölgesine yakın olması ve öğrencilerin karın şişirmeyi daha rahat uygulayabildikleri için rahat anlaşılabilmesi düşünülmektedir. Yapılan çalışmaya (Keskin, 2010) bakıldığında, öğrencilerin diyafram nefesi alırken karın bölgesinin şiştiğine dair soru yöneltildiğinde öğrencilerin tamamının çeşitli seviyelerde de olsa karın bölgesinin şiştiğini belirtmesi, ulaşılan sonucu destekler niteliktedir. Diyafram nefesini anlatabilmek adına omuzları yükseltmeden karın bölgesinin genişlediğini örneklemek anlatımdaki en doğru ifade olarak kabul edilebilir.

4.3. Başlangıç Klarnet Eğitiminde Kullanılan Öğretim Teknik ve Yöntemlerin Öğretimine Yönelik Eğitimci Görüşleri İncelendiğinde;

Başlangıç klarnet eğitiminde detache (dil vurma) tekniğini öğretmek için nasıl çalışmalar yaparsınız ile ilgili bulgulara bakıldığında; üç görüş ön plandadır. Eğitimcilerin birçoğu tek ses üzerinde üfleme, ta ve tu heceleri ile üfleme ve gösterip yaptırma cevabını vermiştir. Bu veriler ışığında, tek ses üzerinde sesin belli sürelerde ayrılması suretiyle dil vurma tekniğinin tek ses üzerinde olduğu için öğrenciler tarafından daha kolay anlaşılacağı düşünülmüştür. Ta ve tu hecelerinin ise kamış üzerinde dilin nasıl hareket edebileceği konusunda uygun bir yönlendirme olduğu düşünülmektedir.

Başlangıç klarnet eğitiminde legato (bağlı çalma) tekniğini öğretmek için nasıl çalışmalar yaparsınız ile ilgili bulgular incelendiğinde; eğitimcilerin birçoğunun uzun sesleri birbirine bağlama, sonrasında diyafram ve nefes çalışmaları cevabını verdiği görülmektedir. Bu cevapların olası nedeni olarak bağlı çalmanın doğası gereği duraksamadan ve geçişleri hissettirmeden sesleri birbirine bağlamak gerekir. Uzun ses çalışmalarının bağlı çalmada etkili olabileceği düşünülmektedir. Uzun ses çalışmalarını kuvvetlendirmek için ise diyafram ve nefesin etkin kullanımı büyük önem taşımaktadır. Bu yüzden ortaya çıkan iki görüşün birbirini destekler nitelikte olduğu görülmektedir.

Başlangıç klarnet eğitiminde nüans çalışmalarına geçebilmek için öğrenciden beklenen kazanımlar neler olmalıdır ile ilgili bulgulara bakıldığında eğitimcilerin, birçoğu gürlük terimlerini etkin kullanabilmesi cevabını verdiği görülmektedir. Tüm çalgılar da beklenildiği gibi temel eğitimde nüansların öğretiminde gürlük terimleri öncelikli yer aldığı söylenebilmektedir. Eğitimcilerin diğer yakın görüşleri ise seslerin stabil olması ve doğru pozisyonlama, cevabını verdikleri görülmektedir. Gürlük terimlerinin etkin kullanımında piano ve forte gibi temel iki uç nüansın öğrenci tarafından verilmesi beklenmektedir. Bunun temel nedeni ise diğer nüansların arasındaki farkı daha çabuk kavrayabilmesinin düşünülmesidir. Bu

durumda öğrencinin nüans çalışmalarına geçebileceği beklenmektedir. Klarnette seslerin stabil olması Seslerin düz bir şekilde, dalgalanmadan çıkması ve uzun süre tutulabilmesi nüansları da etkin bir şekilde gerçekleştirilebileceğine işaret etmektedir. Bu tekniklerin kazanılması durumunda nüans çalışmalarına geçilebilmenin uygun olabileceği düşünülmektedir.

Klarnet eğitiminde çalgı tekniğine bağlı sorunların neler olduğu ile ilgili bulgular incelendiğinde; eğitimcilerin en yüksek katılımı sağladığı görüşün, yanlış pozisyonlama olduğu görülmektedir. Klarnette yanlış pozisyonlama dendiğinde, üfleme pozisyonu ve el-parmak pozisyonu akla gelmektedir. Üfleme pozisyonunun yanlış konumlanması üfleme ve oluşan sesin kalitesini de etkilemektedir. El parmak pozisyonu genel anlamda çalgı eğitiminde önemli konulardan biridir. Bu doğrultuda parmakların istenilen şekilde olmaması çalgı çalmayı güçleştirdiği ve sakatlanmalara yol açtığı düşünülmektedir. Bu verilerin dışında (Özparlak, 2011) çalışmasında, yöntemsel ve teknik sorunların dikkate alınması nedeniyle entonasyon sorunlarının önem ve görülme sıklığının fazla olduğu belirlenmiştir. Çalgı eğitiminin önemle üzerinde durduğu konulardan birisi de entonasyon problemleridir ve bu doğrultuda ulaşılan sonucun önemli olduğu yorumlanabilmektedir.

4.4. Başlangıç Klarnet Eğitiminde Teknik ve Öğretici Materyallerin Kullanımına Yönelik Eğitimci Görüşleri İncelendiğinde;

Başlangıç klarnet eğitiminde en çok kullandığınız metotlar nelerdir ile ilgili bulgulara bakıldığında; eğitimcilerin çoğunun H. Klose metodunu kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu kitabın en fazla kullanılan metotlardan biri olmasının temel nedenlerinden bir tanesi klarnet edebiyatının öncü çalışmalarının içinde yer almasıdır. Bir diğer nedeni ise boehm sistem klarnetlerin yaygınlaşmasına sebep olmasıdır. (Ceylan, 2010, Güleç, 2018) çalışmalarında H. Klosé adlı metodun klarnet eğitimcileri tarafından başlangıç metodu olarak daha fazla kullanıldığı sonucuna varılmıştır.

Başlangıç klarnet eğitiminde en çok kullanılan teknik kitaplar nelerdir ile ilgili bulgular incelendiğinde eğitimcilerin birçoğunun H. Klose cevabını verdiği görülmektedir. H. Klose'nin yanı sıra yine büyük bir çoğunluğun tercih ettiği teknik kitaplar arasında Guy Dangain- L'ABC ve Carl Baermann cevabını verdiği görülmektedir. Eğitimcilerin birçoğunun H. Klose cevabı vermesinin nedenlerinden biri olarak, metodun başlangıç seviyesinde içerdiği teknik egzersizlerin çok yönlü ve geliştirici olması öğrenci için kısa vadede büyük bir yol almasına neden olmasıdır. Devamında gelen kitapların seçilmesi ise içerik olarak zengin etüt ve egzersizlerin yoğun bir şekilde içermesinin yanında birçok dönemi de yansıtan materyale sahip olduğu gösterilebilir.

Başlangıç klarnet eğitiminde önerdiğiniz repertuvar/albumler nelerdir ile ilgili bulgular incelendiğinde; eğitimcilerin birçoğunun başlangıç seviyesi etüt, sonat, konçerto cevabını verdiği görülmektedir. Fakat repertuvar ve albümlerin isimleri verilmediği için açıklayıcı bir cevap niteliğinde olmadığı görülmektedir. Bu yüzden devamında gelen cevaplar sıralandığında La Clarinette Clasique, J. Rueff – A la Maniere de Cing Pieces, C. Debussy - Petite Piece, C.M von Weber - Petite Fantasia, H. Klose –Oberon, cevapların yer aldığını gösterilebilmektedir. Bu görüşler değerlendirildiğinde, eğitimcilerin klarnet alanında tanınmış bestecilerin başlangıç seviyesi eserleri kullandıkları anlaşılmaktadır. Aynı zamanda klarnette başlangıç seviyesinde öğrenci için ihtiyaç duyulan temel tekniklerinde içeriğinde yer aldığı düşünülmektedir.

Başlangıç klarnet eğitiminde öğrenci üzerinde etkisi bulunan eserler nelerdir ile ilgili bulgular incelendiğinde, eğitimcilerin birçoğunun Mozart eserleri cevabını verdiği görülmektedir. Bu eserler arasında Mozart Klarnet Konçertosu, Minuet and Trio From Divertimento No:1, Mozartina, ve Mozart'ın başlangıç seviyesi küçük piyanolu eserleri yer almaktadır. Eğitimcilerin açıklayıcı cevapları incelendiğinde Mozart klarnet konçertosunun daha ağırlıklı olduğu görülmektedir. Mozart klarnet konçertosu klarnet edebiyatında önemli bir yere sahiptir ve kült eserler arasında yerini almıştır. Çalım teknikleri ve bulunduğu dönemin özelliklerini yansıtmaması bakımından her öğrencinin dinlemesi ve icra etmesi gerektiği düşünülmektedir.

Başlangıç klarnet eğitimi sırasında önemle etkisi olduğu düşünülen etütler nelerdir ile ilgili bulgular incelendiğinde; eğitimcilerin çoğunun Jacques Lancelot,

bir kısmının ise H. Klose, cevabını verdiği gör÷lmektedir. Klarnet eğitiminde seri kitaplardan biri olan Jacques Lancelot et÷t kitaplarının öğrencilerin programlı olarak ilerlemesinde etkisi bulunmaktadır. Aynı zamanda içerisinde yer alan et÷tlerin kademeli olarak hem zorlaşması hem de çalım tekniklerinin sırasıyla et÷tler içerisinde gösterilmesinin öğrenci gelişimi için etkin bir eğitim aracı olduğu düşün÷lmektedir. H. Klose et÷t kitapları da seri olarak düşün÷len kitaplardır. Tercih edilmesinin nedenlerinden biri de bu olduğu gör÷lmektedir.

Çalıştığımız kurumda başlangıç klarnet eğitiminde mevcut müfredat değerlendirildiğinde hangi yönlerini eksik gör÷yorsunuz ile ilgili bulgular incelendiğinde eğitmcilerin verdikleri cevaplar 2 gör÷üş altında toplanmıştır. Birbirine çok yakın oranlarda sonuçlar ortaya çıkmıştır. Eksik görmüyorum diyen dokuz eğitimci bulunurken eksik gör÷üyorum diyen sekiz eğitimci yer almaktadır. Eksik görmüyorum cevabının nedeni, müfredatın eğitimciler tarafından hazırlanması olarak yorumlanabilmektedir. Bu doğrultuda uygulayacakları eğitime göre en doğru müfredatı hazırlayacakları düşün÷lmektedir. Eksik gören eğitimcilerin ise, müfredatın daha güncel olması ve içinde bulunduğumuz dönemi takip eden bir eğitim anlayışıyla yenilenmesini istedikleri düşün÷ncesine varılmaktadır.

Klarnet bakımında kullandığımız ve önerdiğiniz malzemeler nelerdir le ilgili bulgular incelendiğinde; eğitimcilerin çoğunun iç temizleme bezi, bir kısmının ise mikrofiber dış bez cevabını verdiği gör÷lmektedir. Üfleme çalgılarda icra sonrasında çalgı içerisinde tükürük oluşumu gerçekleşir. Bu yüzden sterilize etmek için klarnetin içinin silinmesi gerekmektedir. Aynı zamanda ağaç olan klarnetlerde ıslanma sonucunda çatlama meydana gelebilmektedir. Bu yüzden çalışma bitiminde içinin kuru tutulmasına önemle dikkat edilmelidir. Mikrofiber dış bezi ise bütün çalgılarda olduğu gibi el ve parmaklardan gelen mikrobun önüne geçmek amacıyla kullanılır. Bu yüzden iç temizleme bezi ve mikrofiber dış bez, klarnet çantasının içinde olmazsa olmaz malzemelerin başında gelmektedir.

Klarnet bakımında kullandığımız malzemelerin kullanımına yönelik öneriler nelerdir ile ilgili bulgular incelendiğinde, eğitimcilerin çoğunun temizleme bezlerinin sterilize edilmesi cevabı ve bir kısmı ise mantarlar ihtiyaç halinde yağlanmalı cevabını verdiği belirlenmiştir. Temizleme bezleri, iç ve dış olarak ikiye ayrılmaktadır. İç bezi, klarnet çalıdıktan sonra içinin ıslaklığını alması için

kullanılan bezdir ve aslında tükürük temizlediği için haftalık yıkanması sterilizasyon için önemli olduğu düşünülmektedir. Dış bezi ise parmak izlerini ve ellerde bulunan mikrobun çalgı ile bütünleşmesini önlemek amaçlı kullanılmaktadır ve haftalık yıkanması sterilizasyon için önem taşımaktadır. Mantarların çok sıklıkla yağlanmamasının nedeni ise parçaları birleştirilirken sürülen yağ sebebiyle gevşemeye yol açabilir. (Keskin, 2017) araştırmasında farklı bir görüş olarak, mantarların her çalışma başlangıcında klarnetin parçaları birleştirilmeden önce, bağlantı noktalarına mantar kremi sürülmesi gerektiği belirtmiştir. Fakat klarnet çalışma sıklığına göre değişiklik gösterilebildiği düşünüldüğünde bu yüzden ihtiyaç halinde ve çok kurduğunda yağlanması gerektiği daha doğru bir yaklaşım olabilmektedir.

ÖNERİLER

Araştırmacılara

Araştırma kapsamında yer almayan nefes ve diyafram ile ilgili konuların başlangıç klarnet eğitimindeki yerinin derinlemesine ele alınmalıdır.

Bu çalışmada eğitimci görüşleri doğrultusunda irdelenen konuların öğrenciler üzerindeki olumlu veya olumsuz etkileri üzerine bir çalışma tasarlanmalıdır.

Bu çalışmada kullanılan veri toplama aracının Uluslararası düzeydeki eğitimcilere uygulanabilmesi önerilmektedir.

Araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda klarnette çalım tekniklerinin daha detaylandırılması üzerine bir çalışma tasarlanmalıdır.

Başlangıç klarnet eğitiminde üfleme tekniklerinin tek başına ele alınarak incelenmesi yönünde bir çalışma oluşturulmalıdır.

Eğitimcilere

Klarnet kapsamında ele alınan konular eğitimciler tarafından irdelenip bireysel eğitim programlarında yer verilmesi önerilmektedir.

Klarnet eğitimine başlamak için öğrencinin fiziksel yeterliliğine bakılarak seçilmesi ve gelişim özelliklerine göre yaş kriterinin esnetilebilmesi önerilmektedir.

Mesleki ve özenen eğitim kurumların klarnet eğitimi programlarının oluşturulmasında ya da revize edilmesinde araştırmadan elde edilen bulguları göz önünde bulundurması önerilmektedir.

Öğrencilere

Klarnet eğitiminde kullanılan materyal seçimi ve bakımındaki elde edilen verilerin öğrenciler tarafından kişisel çalışmalarına yansıtılması önerilmektedir.

Araştırmada bütün boyutlarda elde edilen verilerin öğrenciler tarafından değerlendirilerek kendi çalışmalarında kullanmaları önerilmektedir.

KAYNAKÇA

1.Kitaplar

Baermann, Carl (2012). *Complete Celebrated Method*, CARL FİSCHER.

Baştürk, Savaş ve Taştepe, Mehtap (2013). Savaş Baştürk (Ed.), *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Vize Yayıncılık.

Bedir Erişti, Suzan Duygu ve Kuzu, Abdullah (2013). Adile Aşkın Kurt (Ed.), *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.

Dangain, Guy. (1992), *L'A.B.C*, Gerard Billaudot Editeur.

Fidan, Nurettin (2012).*Okulda Öğrenme ve Öğretme*. Ankara: Pegem Akademi.

Maccellan, Scott (2017). *A Practical Resource Guidefor Clarinet Players and Teachers*. ABC American Band College.

Say, Ahmet (2009). *Müzik Sözlüğü*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Say, Ahmet (2015). *Müziğin Kitabı*, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Say, Ahmet (2020). *Müzik Kültürü*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Snaveley, Jack (1964). *Clarinet Method Studies*, Leblanc Publications

2.Tezler ve Makaleler

Cankurtaran, Hasan (2020). *Klarnet İcracılarının ve Eğitimcilerinin Görüşleri Doğrultusunda Si Bemol Klarnette Ağızlık ve Kamış Kullanımı*. Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.

Ceylan, Arif Deniz (2010). *Başlangıç Eğitiminde Kullanılan Klarnet Metotlarının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Çağrı, Serkan (2006). *Avrupa'da ve Türkiye'de Klarnetin Tarihsel Gelişimi, Türk Müziği İcrasında Klarnet Çeşitlerinin Ses Sahaları ve Parmak Pozisyonları*

Bakımından Uygunluğunun İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Çelik, Anıl (2008). *Klarnet Sanat Dalında Eğitim Süreci*. Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Çeliksü, Ünsal (2018). *Sol ve Si Bemol Klarnet İçin Temel Öğretileri İçeren Tonal ve Makamsal Diziler Bünyesinde Metodolojik Bir Çalışma*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Demirbaş, İlknaz (2015). *Klarnet Eğitimine Yönelik Diyafram Geliştirme Yöntemleri Ve Başlangıç Seviyesi İçin Metot Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.

Demirçe, Hüseyin (2010). *Konservatuvarlardaki Klarnet Bölümü Öğrencilerinin Diyafram Geliştirme Yöntemleri*. Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Doğan, Sercan (2019). *Türkiye’de Lisans Düzeyindeki Müzik Eğitimi Kurumlarında Verilen Klarnet Dersleri Üzerine Genel Bir Değerlendirme*. Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

Evren, Naz (2007). *Türkiye’de Konservatuvarlar ve Eğitim Fakültelerindeki Çalgı Eğitiminde Kas ve İskelet Sistemi Rahatsızlıklarının Performansa Etkileri*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Güleç, Volkan (2018). *Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Klarnet Eğitimine Yönelik Öğretmen Görüşleri (Ankara İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Hoşcan Gökber, Cemre (2020). *Çalgı Eğitimine Yönelik Öğrenme Stratejilerine Dayalı Program Tasarısının Hazırlanması ve Uygulanması*. Doktora Tezi, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Programları, Eskişehir

Kalender, Necdet (1988). *Müzik Eğitiminde Çalgı Eğitimi ve Sorunlar*. Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Fen Bilimleri, Bursa.

Keskin, Harun (2010). *Eğitim Fakülteleri Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalları Klarnet Öğrencilerinin Diyafram Nefesi Kullanma Durumları*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Özmenteş, Sabahat (2005). “Müzik eğitiminin boyutları ve çalgı eğitimi.” *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(9), 89-98.

Özparlak, Övgü (2011). *Müzik Eğitimi Kurumlarındaki Klarnet Eğitimcilerinin Klarnet Eğitiminin Sorunlarına İlişkin Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Soğukçam, Barış (2007). *Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde Klarnet Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.

Tanrikulu, Özlem (2019). “Mikrotonal Klarnet Bareli ve Hareketli Klarnet Parmaklığı.” *Eurasian Journal of Music and Dance*, (15), 145-156

Tanrikulu, Özlem (2017). *Özge Gülbey Usta'nın "Klarnete Atıf" İsimli Klarnet Konçertosunun İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Yaşar Üniversitesi ,Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Uslu, Mustafa (1998). *Türkiye’de Çalgı Eğitiminin Yaygınlaştırılması ve Geliştirilmesi*. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

EKLER

Değerli Katılımcı;

Bu araştırma müzik eğitimi kurumlarındaki klarnet eğitimcilerinin başlangıç klarnet eğitimi ile ilgili görüş ve önerilerini saptamak ve klarnet öğrencilerine yol göstermek amacı ile oluşturulmuştur. Bu amaç doğrultusunda eğitimcilerin yaklaşımlarının ortaya konması için form oluşturulmuştur. Araştırma anket uygulaması yolu ile sonuçlara ulaşılmaktadır. Sizden istenilen, ankette yer alan soruların genel öğrenci düzeyi düşünülerek değerlendirilmesidir. Sorulara içtenlikle vereceğiniz cevaplar araştırmanın objektifliği açısından önem taşımaktadır. Katılımınız için teşekkür ederiz.

Ümit Kubilay CAN - Zeynep GÖK

Mesleki Deneyiminiz:

Çalıştığınız Kurum:

1.Başlangıç Klarnet Eğitiminde Öğrencinin Fiziksel Uygunluğu ve Klarnet Seçimi ile İlgili Eğitimci Görüşleri Nelerdir?

1.1Klarnet eğitimine kaç yaşında başlamak gerekir?

1.2.Klarnete başlama kriterlerinde öğrencilerin fiziksel özellikler ve yeterlilikleri neler olmalıdır?

1.3Öğrenci seçimlerinde dudak-diş-el yapısına bakıldığında nelere dikkat edilmelidir?

1.4.Başlangıç klarnet seçiminde kriterleriniz nelerdir?

1.5.Başlangıç klarnet eğitiminde kaç numara kamış kullanılmalıdır?

2.Başlangıç Klarnet Eğitiminde Duruş-Tutuş-Üfleme Tekniklerinin Öğretimine Yönelik Eğitimci Görüşleri Nelerdir?

1.1.Duruş-tutuş-üfleme eğitimi ortalama kaç ders saati sonunda tamamlanır?

1.2.Üfleme tekniğinin öğretilmesinde ağızlıkla üfleme tekniğini kullanır mısınız?

1.3.Üfleme ilk olarak hangi ses/seslerle başlanmalıdır?

1.4.Üfleme tekniği eğitiminde uzun ses çalışmalarında nelere dikkat edersiniz?

1.5.Üfleme tekniğini öğretebilmek için görsel olarak neler kullanırsınız?(Aparat, eşya, çizim vb.)

1.6.Diyafram nefesini örneklerle ve benzetmelerle anlatmak isteseniz ne gibi örnekler verirdiniz?

3.Başlangıç Klarnet Eğitiminde Kullanılan Öğretim Teknik ve Yöntemlerin Öğretimine Yönelik Eğitimci Görüşleri Nelerdir?

1.1.Başlangıç klarnet eğitiminde detache (dil vurma) tekniğini öğretmek için nasıl çalışmalar yaparsınız?

1.2.Başlangıç klarnet eğitiminde legato (bağlı çalma) tekniğini öğretmek için nasıl çalışmalar yaparsınız?

1.3.Başlangıç klarnet eğitiminde nüans çalışmalarına geçme aşamasında öğrenciden beklenen kazanımlar nelerdir?

1.4.Başlangıç klarnet eğitiminde karşılaşılan çalgı tekniğine dayalı sorunlar nelerdir?

4.Başlangıç Klarnet Eğitiminde Teknik ve Öğretici Materyallerin Kullanımına Yönelik Eğitimci Görüşleri Nelerdir?

1.1.Başlangıç klarnet eğitiminde en çok kullandığınız metotlar nelerdir?

1.2.Başlangıç klarnet eğitiminde en çok kullandığınız teknik kitaplar nelerdir?

1.3.Başlangıç klarnet eğitiminde önerdiğiniz repertuvar/albümler nelerdir?

1.4.Başlangıç klarnet eğitiminde öğrencinin üzerinde önemle etkisi olduğunu düşündüğünüz eser/eserler nelerdir?

1.5.Başlangıç klarnet eğitiminde öğrencinin üzerinde önemle etkisi olduğunu düşündüğünüz etüt/etütler nelerdir?

1.6.Çalıştığınız kurumda başlangıç klarnet eğitiminde mevcut müfredat değerlendirildiğinde hangi yönlerini eksik görüyorsunuz?

1.7.Klarnet bakımında kullandığınız ve önerdiğiniz malzemeler nelerdir?

1.8.Klarnet bakımında kullandığınız malzemelerin kullanımı ile ilgili önerileriniz nelerdir?

ÖZGEÇMİŞ

Lise eğitimini Bursa Ziraat ve Tarım Meslek Lisesinde tamamladı. Lise eğitimi devam ederken Bursa Büyükşehir Belediyesi Konservatuvarında okumaya hak kazandı. Lise mezuniyeti sonrasında öğretmeni Ali ÇEVİRGEN aracılığı ile Müzik Bölümü sınavlarına hazırlandı. 2014 yılında Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Performans Bölümünde okumaya hak kazandı. Üniversitede klasik müzik eğitimi aldı. Ana dal olarak klarnet bölümünde eğitimini tamamladı. Klarnet eğitiminde Özlem KOLAT ve Hristina RAYKOVA ile çalıştı. Piyano eğitiminde Seda ÜNAL ve Neşe GRANÇER OKAY ile çalıştı. Koro eğitiminde Hakan BAĞCI ile çalıştı. Müzik Teorisi eğitiminde Onur KARABİBER ve Özgür ULUSOY ile çalıştı. Okul yıllarında birçok konserde görev aldı. Orkestra konserlerinde solo performanslar gerçekleştirdi. Birçok koro festivalinde korist olarak görev aldı. 2018 yılında Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Performans Bölümünü başarıyla tamamladı. Çeşitli özel okullarda müzik öğretmenliği yaptı. 2018 yılından beri İsimli Orkestrada Klarnet icracılığını sürdürmektedir. Aynı zamanda 2018 yılından bu yana Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Konservatuvarında Klarnet öğretmenliği görevini sürdürmektedir. 2020 yılından beri Kocaeli Şehir Tiyatrosunda çeşitli müziklerde klarnet sanatçılığı görevini sürdürmektedir. 2021 yılı itibari ile Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Performans Bölümünde klarnet öğretmenliği görevinde bulunmaktadır. 2018 yılında Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzikoloji Anasanat Dalı Performans Sanat Dalı yüksek lisans programını kazanarak eğitim almaya hak kazanmıştır. Yabancı dilleri İngilizce(orta seviyede) ‘dir.